

Täysistunto

Keskiviikko 25.2.2026 klo 14.00

3. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2026 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2026 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 3. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2026 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä.

Pääministeri Petteri Orpon esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään viiden minuutin puheenvuoroin. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan V-painikkeella. Avauskeskustelulle varataan aikaa kolme tuntia. — Pääministeri Petteri Orpo, 15 minuuttia, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.05 **Pääministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies, ärade talman! Me suomalaiset tunnemme lukuisia varovaisia ja hieman mollivoittoisia sananlaskuja ja sanontoja: ”Joka kuuseen kurkottaa, se katajaan kapsahtaa.” ”Pessimisti ei pety.” Meille, pienen maan pienelle kansalle pieni varovaisuus ja varautuminen on monissa historian käänneissä ollut välttämätöntä ja viisasta. Sitä se on myös tänään. Samalla meissä on aina asunut aimo annos sinnikkyyttä, sisua, joka on ajanut meitä suomalaisia eteenpäin. Se on pienen maan ja pienen kansan voimavara. Sisu on uskoa itseemme ja tulevaan. Se on sisäsyntyistä tietoa siitä, että kiperissäkin paikoissa ja isojen haasteiden kanssa me kyllä pärjäämme ja että edessä on parempi tulevaisuus, jota kohti kannattaa ponnistella. Tätä voimavaraa meidän täytyy käyttää.

Muuttuva maailma, teknologian nopea kehitys ja talouden raamit pakottavat meidät pohtimaan itseämme ja tulevaisuuden Suomea hyvinvointiyhteiskuntana aivan uudella tavalla. Suurvaltapolitiikka on tehnyt paluun, ja vanha maailmanjärjestys on murroskohdassa. Se vaikuttaa kaikkeen: se vaikuttaa ihmisten mieliin, se vaikuttaa yritysten investointeihin ja se vaikuttaa valtion budjettiin. Juuri tässä hetkessä meidän pitää tunnistaa ne valtavat mahdollisuudet, joita meillä kuitenkin on: teknologia, korkea osaaminen, puhdas energia, puhdas ruoka, luonto — ja se suomalainen päättäväisyys. Kun me hyödynnämme nämä mahdollisuudet täysimääräisesti, meillä on edessämme nykyistä valoisampi tulevaisuus.

Meidän on kuitenkin tunnistettava myös meidän haasteet, joita on. Siksi hallitus on tehnyt määrätietoisesti töitä ja pelastanut Suomen hallitsemattomalta velkaantumiselta. [Vasemmalta: Oho, pelastanut!] — Kyllä. — Olemme joutuneet sopeuttamaan taloutta histo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

riallisen kovalla kädellä. Säästöohjelma on edelleen käynnissä, säästöjä on tulossa voimaan vielä niin tänä kuin ensikin vuonna.

Maalissa me emme kuitenkaan vielä kaikkien tavoitteidemme kanssa ole, se on selvää. Suurimmat selittävät tekijät tulevat ulkoa. [Välihuuto vasemmalta] — Ei sieltä. — Putinin sota ja Trumpin kauppapolitiikka ovat pidätelleet taloutemme kasvua. Tulevan ennustaminen on ollut haastavaa jopa alan huippuammattilaisille. Valtiovarainministeriö ja muut ennustuslaitokset ovat vuosittain joutuneet tarkistamaan ennusteitaan alaspäin. Vaihtoehtona sopeutustoimille olisi ollut massiivinen velanoton lisääminen. Se ei ole enää mahdollista.

Samaan aikaan, kun olemme tervehdyttäneet julkista taloutta, olemme tehneet lukuisia kasvua vauhdittavia uudistuksia. Olemme uudistaneet työmarkkinoita, jotta työllistyminen ja työllistäminen kannattavat. Olemme keventäneet verotusta, jotta suomalaisille kotitalouksille jää palkasta enemmän euroja käteen. Emmekä me ole lopettamassa työtämme. Teemme vaalikauden viimeiseen päivään saakka toimia, jotta luomme yrittämiselle, investoinneille, kasvulle ja sitä kautta työpaikkojen syntymiselle parhaat mahdolliset edellytykset. [Antti Lindtman: No hyvä!] Sen jälkeen on aika arvioida, miten me olemme onnistuneet.

Arvoisa puhemies! Meillä on käsissämme vaarallisesti velkaantunut julkinen sektori, jonka perustan korjaaminen vie vielä vuosia. Kasvavia julkisia menoja on hillittävä samaan aikaan, kun tarvitsemme miljardeja lisää puolustukseen sekä ikääntyvän väestön sosiaali- ja terveystalouteen. Emmekä me tiedä, millaisia haasteita ja yllätyksiä tulevat vuodet tuovat tullessaan.

Hallitus on tehnyt Suomelle välttämättömiä päätöksiä ja saanut niistä kovaakin kritiikkiä. Se kuuluu politiikkaan. Hallituksen pöydällä on edelleen hyvin vaikeita asioita ratkaistavana.

Tässä murroskohdassa on arvokasta, että eduskuntapuolueet pystyvät silti myös yhdessä hakemaan ratkaisuja, jotka vaikuttavat pitkälle isänmaan tulevaisuuteen. Siksi me luomme parlamentaarisisissa työryhmissä nyt pohjaa isoille, tulevan vaalikauden päätöksille. Olen erittäin tyytyväinen siitä, että viime syksynä lähes kaikki eduskuntapuolueet sitoutuivat niin sanottuun velkajarruun eli menojen kurissa pitämiseen. Eduskuntapuolueet ovat nyt yhdessä hakenet ymmärrystä seuraavan vaalikauden sopeutuksen mittaluokasta.

Tämä hallitus on joutunut sopeuttamaan taloutta kymmenellä miljardilla eurolla. [Timo Harakka: Ei pidä paikkaansa!] Tämän päivän arvioiden mukaan seuraavalla hallituskaudella edessä on vastaavan kokoinen urakka. Mitään tehdyistä päätöksistä ei voi perua. Sen sijaan päätöksiä on tehtävä lisää. Velkajarru on lupaus suomalaisille vastuullisen talouspolitiikan jatkamisesta.

Parlamentaarinen työ on käynnissä myös siitä, miten kasvavat puolustusmenot käytetään. Suomen ja suomalaisten turvallisuutta rakennetaan yhdessä, veronmaksajien rahoja viisaasti käyttäen. Tänä keväänä hallitus päivittää osin myös ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa. Ajankohtaisselonteko antaa eduskunnalle ja sen valiokunnille tilaisuuden käydä syvällistä keskustelua turvallisuusympäristön muutoksista ja kuulla asiantuntijoita laajasti. Tälle keskustelulle on varmasti tilausta.

Maaliskuun alussa annan pääministerin ilmoituksen sosiaali- ja terveystalouksista. Hallitus on tehnyt sitkeästi töitä korjatakseen soteuudistuksen valuvikoja. Yhdessä hyvinvointialueiden kanssa olemme tehneet työtä, jotta niiden talous saataisiin vakaalle pohjalle ja palvelut pelaamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Ennen joulua julkaistu valtiosihteeri Erholan johtaman asiantuntijatyöryhmän raportti kertoo, että monessa asiassa olemme jo onnistuneet. Koko maan tasolla sosiaali- ja terveyspalvelut ovat parantuneet, moni alue pystyy kattamaan alijäämänsä. Alueelliset erot ovat kuitenkin aivan liian suuria.

Väestön ikääntymisestä johtuva palveluiden tarpeen kasvu ja sotemallin heikkoudet ovat yhtälö, joka on saatava yhdessä ratkaistua. Hallitus jatkaa mallin korjaamista, mutta rahoitukseen ja rakenteeseen liittyvät ongelmat ovat osoittautuneet niin suuriksi, että korjaustoimet eivät yksin riitä. Siksi perustamme parlamentaarisen työryhmän, joka keskittyy löytämään keinot, joilla sotien rahoitusta ja rakennetta voidaan uudistaa seuraavalla vaalikaudella. Suomalaisille on turvattava toimivat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä tuki ja hoiva silloin kun niitä tarvitaan.

Julkiselle taloudelle kohtalon kysymys on, että palvelut voidaan rahoittaa kestävästi.

Finländarna ska garanteras fungerande social- och hälsovårdstjänster samt stöd och omsorg när de behöver dem. Det är en ödesfråga för de offentliga finanserna att tjänsterna kan finansieras på ett hållbart sätt.

Soteuudistuksen myötä kuntien rooli on muuttunut. Parlamentaarisesti lähdemme pohjustamaan myös kuntien tulevaisuustyötä.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun julkisen sektorimme haasteet ovat isoja, yksityisen sektorin kunto on hyvä. Yritysten taseet ovat vahvistuneet, ihmisten pankkitileillä on rahaa enemmän kuin vuosiin. Suomalaisten ostovoima on kasvanut kolme vuotta peräkkäin, ja ostovoimassa ollut kuoppa on nyt kurottu umpeen. Helsingin Sanomien keräämien tilastojen mukaan erityisesti naisten ostovoima on kasvanut kohisten ja on nyt parempi kuin kertaakaan kymmeneen vuoteen. [Välihuutoja vasemmalta] — Ei ilmeisesti miellyttänyt.

Saamme uutisia uusista investoinneista, kuten Wärtsilän 140 miljoonan euron laajennushankkeesta, useilla toimialoilla. Esimerkiksi jäänmurtajayhteistyö Yhdysvaltojen kanssa on nyt konkretisoitunut. Jäänmurtajien rakentamisesta on nyt sopimukset niin Rauman kuin Helsingin telakan kanssa. Hyötyjinä ovat myös niin Mäntyluodon telakka Porissa kuin koko suomalainen meriteollisuus. [Vasemmalta: Erinomaista!] Nämä sopimukset tarkoittavat tuhansia uusia työpaikkoja.

Työllisyys onkin pysynyt koko vaalikauden suhteellisen hyvällä tasolla. Työttömyys on kuitenkin kasvanut. Tähän hallitus on hakenut ratkaisuja muun muassa madaltamalla yritysten kynnystä työllistää ja nuorille suunnatulla työllistymisasetelillä. Pitkittynyt työttömyys on tragedia, se on sitä yksilölle ja se on sitä koko yhteiskunnalle. Talouskasvu on ainoa toimiva lääke työttömyyteen. Ymmärrän, että heikko suhdanne on hapertanut luottamusta hallituksen toimiin. Mutta kun suhdannekäännös tapahtuu, uudistusten myönteiset vaikutukset tulevat esiin. Yhä useammalle löytyy töitä, perheissä on toimeentuloa ja tulevaisuudenuskoa. Osa tutkimuslaitoksista kertoo suhdannekäänteeseen olevan jo totta. Toiveikkouteen ja optimismiin on siis syytä.

Suomen suurin vientiala, teknologiateollisuus, kertoo tilauskantojen ja uusien tilausten merkittävästä vahvistumisesta. Kuluttajien ostovoima paranee edelleen tänä vuonna, sitä vahvistavat myös entisestään pienentyneet korkomenot. Asuntokauppa osoittaa virkoamisen merkkejä. Ja viimein myös suomalaiset kuluttajayhtiöt raportoivat kasvulukuja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Kannustan jokaista tässä salissa iloitsemaan ääneen Suomelle ja suomalaisille hyvistä uutisista. Se vahvistaa osaltaan luottamusta tulevaan.

Epäkohdista ja ongelmista ei kenenkään pidä vaieta. Suomi ei ole valmis, ja parannettavaa löytyy. Tämän ei silti pitäisi estää myönteisten kehityskulkujen tunnustamista. Tässä varovaisuutemme ja pidättyväisyytemme menee ajoittain aivan liian pitkälle. Maailman onnellisin kansa voi rohkeasti ja putoamista pelkäämättä myös kurotella kuuseen.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus ei rakenna mitään vain toiveikkuuden varaan. Valmistautuminen huhtikuun kehysriiheen on käynnissä. Me haemme ratkaisuja, joilla voimme vielä parantaa kasvun ja työllistymisen edellytyksiä. Pidämme huolta, että menot eivät kasva.

Edessämme on niin hallituksessa kuin eduskunnassa työntäyteinen kevät. Eduskunta saa käsiteltäväkseen lukuisia lakiesityksiä: Valmiuslain, jotta pystymme entistä paremmin toimimaan erilaisissa kriiseissä. Hankintalailla teemme tilaa yrittäjyydelle, ja alueidenkäyttölailla muun muassa sujuvoitamme kaavoitusta ja lisäämme alueiden elinvoimaa. Kevään työlliställä ovat myös muun muassa lainsäädännöt, joilla ehkäistään raskaus- ja perhevaapaasyrjintää sekä työperäiseen maahanmuuttoon liittyvää hyväksikäyttöä. Esitys yhdistelmävakuutuksesta tuo lisää suojaa heille, jotka toimivat samaan aikaan sekä yrittäjinä että palkansaajina.

Hallitus on tällä vaalikaudella panostanut perusopetukseen 200 miljoonaa, lisännyt äidinkielen ja matematiikan vuosiviikkotunteja, uudistanut oppimisen tukea ja turvannut työrauhaa luokkiin kännykkäkiellolla. Nyt varmistamme perusopetuslain muutoksella, että jokainen saa peruskoulusta riittävät opit eikä ajelehti eteenpäin niin sanottujen armovitosien varassa. Tavoitteemme on tuoda eduskuntaan myös esitys opintosetelistä, joka mahdollistaa opintojen aloittamisen myös niille nuorille, joille korkeakoulujen ovet eivät avaudu ensiyrittämällä. Hyviä ja tärkeitä uudistuksia jokainen.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen sanonnan mukaan toivossa on hyvä elää. Kun uskalamme tänään rohkeasti tehdä välttämättömiä päätöksiä ja uudistaa yhteiskuntaa, niin huomenna on paremmin.

Jag tror att vi alla här i denna sal har ett gemensamt mål: att trygga det finländska välfärdsamhället. Även denna vår kommer vi i riksdagen att föra en intensiv men förhoppningsvis konstruktiv debatt om hur vi ska göra det. Det är kärnan i en fungerande demokrati.

Näillä sanoilla toivotan jokaiselle eduskunnassa hyvää kevätistuntokautta ja jaksamista teille kaikille teidän tärkeään työhönne. [Eduskunnasta: Kiitos samoin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

14.18 **Jukka Kopra kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huominen voi todellakin olla parempi kuin eilen, ja se on mahdollista Suomelle. Suomalaiset kyllä tekevät työnsä, kantavat vastuunsa ja haluavat pärjätä, kun heille annetaan siihen mahdollisuus, mutta järjestelmä ei ole aina ollut ihmisen puolella. Se on näkynyt siinä, että ihmisille on jäänyt oman työnsä hedelmistä liian vähän käteen. Se on näkynyt siinä, että liian moni kokee, ettei omiin mahdollisuuksiin voi vaikuttaa riittävästi. Työtä on verotettu kuin se olisi haitallista, yrittämisestä on tehty tarpeettoman vaikeaa, ja byrokratia on kasvanut samaan aikaan, kun ihmisen oma vapaus ja vastuu ovat kaventuneet. Me teemme toisin. Teemme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

siksi, että jokaisella on enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä — enemmän luottamusta siihen, että tulevaisuus Suomessa on sen menneisyyttä parempi.

Arvoisa puhemies! Harva ihminen pohdiskelee aamukahvilla bruttokansantuotteen tilaa tai talousennusteiden suuntaa. Ihmiset miettivät paljon arkisempia asioita: Riittävätkö rahat kuun loppuun? Pääseekö lääkäriin, kun on tarve? Saako lapsi hyvän koulutuksen tai sairastunut läheinen parasta mahdollista hoitoa? Onko oma työpaikka ensi kuussa olemassa, tai antaako oma rahatilanne unelmille sijaa? Juuri näistä asioista on lopulta kyse, ihmisten arjesta. Ei talous ole itseisarvo. Mutta ilman vahvaa taloutta ei ole hyvinvointia, ei turvaa eikä tulevaisuutta. Se on rehellinen lähtökohta.

Kokoomus haluaa ihmisille Suomen, jossa työn tekeminen kannattaa ja ihminen saa vapauden päättää itse, mihin rahansa käyttää. Haluamme, että ahkeruudesta palkitaan eikä rangaista kovemmalla verotuksella tai kannustinloukuilla. Haluamme Suomen, jossa byrokratia ei tukahduta aloitteellisuutta tai vastuunottoa ja jossa menestyminen ei ole epäilyttävää, vaan tavoiteltavaa ja jopa suotavaa. Me emme usko Suomeen, jossa ihmisiä sidotaan paikalleen järjestelmillä, jotka tekevät passiivisuudesta turvallisemman vaihtoehdon. [Veronika Honkasalo: Ai kuten suojaosan poisto?] Reilu yhteiskunta ei ole sellainen, jossa luvataan kaikille enemmän kuin pystytään pitämään. Reilu yhteiskunta on sellainen, jossa mahdollisuudet ovat aidosti avoinna kaikille ja hauraimmassa asemassa olevat eivät joudu maksamaan poliitikkojen kyvyttömyydestä tehdä vaikeita päätöksiä.

Arvoisa puhemies! Ihmiset ansaitsevat rehellisyyttä ja suoraa puhetta. [Veronika Honkasalo: Näin on!]

Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut pysyvästi. Maailmantalous velloo epävarmuudessa, ja lähes päivittäin luemme toinen toistaan järkyttävämpiä otsikoita ympäri maailmaa. Tämä kaikki vaikuttaa suoraan myös Suomeen ja tavallisten ihmisten arkeen. Samaan aikaan kotimaassa osa keskittyy maalailemaan synkkyyyksiä suomalaisten ylle. Ei ole mikään ihme, jos ihmisten tulevaisuudenusko on välillä koetuksella. On helppo nimetä ongelmia, mutta vaikeampaa esittää ratkaisuja.

Me kokoomuksessa keskitymme ratkaisuihin. Puheiden sijaan olemme tarttuneet toimeen. Vaikeidenkin aikojen keskellä se alkaa viimein näkyä. Yhä useampi suomalainen huomaa arjessaan muutoksen. Palkasta jää nyt enemmän käteen kuin aikaisemmin. Naisten ostovoima on huippulukemissaan pitkään aikaan ja ihmisillä on vapautta päättää itse, mihin rahansa käyttävät. [Vasemmalta: Kaikki taitaa olla hyvin!] Yhä harvempi ajautuu vakaviin maksuvaikeuksiin, ja yhä useampi uskaltaa taas tehdä elämänsä suurimpia päätöksiä, kuten ostaa kodin, vaihtaa asuntoa ja rakentaa tulevaa. Yritykset eivät enää vain selviydy: ne suunnittelevat kasvamista, tekevät investointeja ja lisäävät tuotantoaan. Ja kun yritykset kasvavat, kasvaa koko Suomi. Koko maan tasolla sosiaali- ja terveystaloudet ovat parantuneet. Suomessa työskentelee rautaisia sote-alan ammattilaisia, jotka kyllä tietävät, miten palveluita voidaan kehittää, kun heille annetaan siihen mahdollisuus ja työkalut. Eivät nämä ole sattumaa tai hyvää tuuria. Ne ovat seurausta siitä, että olemme päättäneet tehdä toisin kuin ennen on tehty. Ja me olemme päässeet vasta alkuun.

Arvoisa puhemies! Ihmiset tarvitsevat tekoja sen eteen, että arki toimii ja elämä on täynnä mahdollisuuksia. Kun onnistumme siinä, olemme onnistuneet kaikessa olennaisessa. Me teemme päätöksiä, jotka kantavat näiden vaikeiden aikojen yli paljon parempaan huomiseen. Ja meille on täysin selvää, että se on parempi vain, jos se myös rahoitetaan kestävästi. Tämä kaikki on vasta alkua Suomen uudessa tarinassa, jota me haluamme olla tekemässä — että huominen olisi paremmin kuin eilen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

14.23 Jani Mäkelä ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän vaalikauden viimeisten valtiopäivien keskiössä ovat totuttuun tapaan turvallisuuden ja talouden asiat.

Venäjän suurhyökkäystä Ukrainaan on kestänyt jo neljä vuotta. Suomi on tehnyt sota-toimista omat johtopäätöksensä puolustusliitto Natoon liittymisestä aina ulottuen venäläisten tonttikauppoihin puuttumiseen. Puolustuskykymme vahvistaminen ei tule ilmaiseksi, mutta sille ei ole vaihtoehtoa.

Maamme taloudellinen liikkumavara on kaventunut jo pari vuosikymmentä. Ei ole ollut kasvua, ja selvää on, että tähän johtaneella rakenteella ei voida jatkaa. Hallituksen tehtävä talouden perustan tervehdyttämiseksi on välttämätön. Tulos alkaa näkyä. Viime vuoden aikana perustettiin Suomessa tilastojen mukaan jopa kymmeniätuhansia uusia yrityksiä. Kasvua vuoden takaiseen on kymmenisen prosenttia.

Julkisen talouden sopeutustoimia tulee jatkaa. Tämän ovatkin noin periaatteessa kaikki tässä salissa ymmärtäneet sitoutumalla velkajarruun — lähes kaikki. Me perussuomalaiset korostamme taloudellisen itsemääräämisoikeuden arvoa. Säästöpäätökset tulee tehdä suomalaisten itsensä toimesta, ei komission tai kenenkään muun ulkopuolisen toimesta.

Suurin osa valtion rahoista, yhteisistä varoistamme, kohdistuu sosiaali- ja terveyspalveluihin. Tämä totuus pääsee monesti unohtumaan kriisipuheen keskellä. Rahaa osoitetaan tälläkin kaudella hyvinvointialueille lisää nelisen miljardia. Riittävät palvelut on kyettävä turvaamaan rajoitetun kasvun resursseilla.

Hyvinvointialueiden palveluiden saatavuudessa on tapahtunut myönteistä kehitystä. Perusterveydenhuollon hoitotakuu toteutui vuonna 25 lähes täydellisesti. Ongelma on ollut hoidon jatkuvuuden puute, ja tähän vastataan muun muassa kehittämällä omalääkärimallia ja ammattihenkilölakia ja sujuvoittamalla tiedonkulkua eri toimijoiden välillä.

Arvoisa puhemies! Ulkoisen turvallisuuden lisäksi perussuomalaiset pitävät erittäin tärkeänä tukea valtion sisäistä turvallisuutta. Hallituksen määrätietoisesta otteesta tässä on syytä jakaa kiitosta. Törkeät henkeen kohdistuvat ja toistuvat teot kertovat siitä, että henkilö ei halua sopeutua elämäänsä muiden seassa. Perussuomalaiset katsovatkin, ettei lainkuuliaisia kansalaisia tule altistaa sellaiselle vaaralle, jonka nämä paatuneemmat rikolliset heille aiheuttavat. Tähän puututaankin esityksellä varmuusvankeudesta.

Pidämme tärkeänä asiana kansalaisuuslain muuttamista. Kansalaisuuskokeen tarpeellisuus on ilmeinen. Suomi on avoin yhteiskunta, mutta meillä tulee voida itsellämme olla päätäntävalta siitä, kenestä voi tulla Suomen kansalainen. Maahanmuuttopolitiikan tiukentaminen vahvistaa sekä julkista taloutta että kansalaisten kokemaa turvallisuutta.

Työperäisen hyväksikäytön ongelmat ovat olleet esillä. Tämän pois kitkeminen on tärkeää. Haluamme yrityksille tasapuoliset kilpailuolosuhteet.

Moneen yksittäiseen mutta tärkeään asiaan tulee parannuksia. Vaikkapa asuntojen lyhytvuokrausta säädellään jatkossa paremmin ilmiön aiheuttamien ongelmien välttämiseksi. Arjen turvallisuutta parannetaan taksivuodistuksella: taksinkuljettajien liikennelupien ehtoja käydään tarkemmin läpi ja heidän koulutustaan laajennetaan.

Arvoisa puhemies! Elintarvikemarkkinalain uudistus on tarpeen. Suomalaiset arvostavat kotimaista ruokaa ja ruuantuottajia. Ruoka-alan tulot eivät jakaudu kuitenkaan kotimaisuutta tukevalla tavalla. On syytä muistaa, että ruuantuotannon täytyy jatkossakin kannattaa, jotta alalle pyrkii uusia yrittäjiä ja kotimaista ruokaa on saatavilla jatkossakin. Tämä on aivan ehdoton huoltovarmuustekijä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Peruskoulun osalta on nyt aloitettu vanhojen virheiden korjaaminen. Opetuksessa on menty väärään suuntaan, ja nyt meidän täytyy mennä oikeaan suuntaan. Rahallisen tuen lisäksi pidämme välttämättömänä, että luokissa on työrauha ja oppiminen tapahtuu opettajan johdolla. Auktoriteetti on saatava takaisin.

Tästä hyvä esimerkki on kännykkäkielto. Sen ajatusta epäiltiin alkuun toimimattomaksi. Me sitä pitkään esitimme, monet sitä kritisoivat, ja nyt loppujen lopuksi kaikki haluavatkin ottaa siitä kunniat, kun se on jo ensimmäisten merkkien perusteella erittäin hyvä uudistus.

Yleensäkin niin työelämässä kuin koulussakin on voitava luottaa siihen, että arviot osamisesta ovat todellisia, eivät näitä armovitosia. Ei peruskoulua voi suorittaa keskeisiltä osiltaan vajavaisilla tiedoilla ja taidoilla. Sieltä täytyy tulla valmiita opiskelijoita jatko-opintoihin, jatko-opintojen täytyy tuottaa ammattitaito.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi energiapolitiikasta.

Tässä kuten muussakin täytyy mennä Suomen etu edellä. Me emme halua muuttua Euroopan tuulivoimareservaatiksi. Siksi sääntely ja verotus tuulivoiman rakentamisen, vetytalon ja datakeskusten suhteen on välttämätöntä. Me emme voi antaa ulkomaalaisten firmojen tätä maata rahastaa ilman, että saamme siitä reilun siivun itsellemme.

Tarvitaan luotettavaa energiantuotantoa säästä riippuvaisen energian tueksi. Siksi esimerkiksi pienydinreaktoreiden mahdollistaminen edellyttää muutoksia lakeihin. Turpeen tuotannon ja käytön turvaamisen toimet on toteutettava hallitusohjelman mukaisesti.

Me perussuomalaiset kannatamme kotimaisen energian riittävyttä tukevia toimia, joilla varmistetaan paremmin energian hinnan ennustettavuus. Suomalaisen perusteellisuuden, erityisesti metsäteollisuuden, raaka-aineiden saanti ja kilpailukyky on turvattava. Aivan ensimmäiseksi perusasiat kuntoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

14.28 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Eduskunta on nyt kokoontunut vaalikauden viimeisille valtiopäiville. Viimeiset merkittävät päätökset ovat nyt edessämme. Orpon—Purran hallituksen tilinpäätös alkaa olla jo näköpiirissä: työllisyyden ja kasvun laiminlyönti sekä työmarkkinoille luotu epävarmuus ovat kostautuneet talouskehityksessä ja ennätyksellisessä velkaantumisessa.

Vaikeita aikojahan tässä on viime vuosina eletty. Marinin hallituksen aikaa rytmittivät koronakriisi, energiakriisi ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Tälle hallitukselle ulkoisista vitsauksista jäi Ukrainan sota. Olisi siis ollut kaikki edellytykset lunastaa vaalilupaukset velkaantumisen lopettamisesta.

Kolmen vuoden jälkeen on lupa odottaa taloudessa selvää käännettä. Nimittäin korkotasot on laskenut, inflaatio rauhoittunut. Palkansaajien ostovoima paranee ennen kaikkea tasapainoisten työehtosopimusten ansiosta. Euroopassa työllisyys ja kysyntä ovat pysyneet hyvinä, ja talous kasvaa myös Venäjän rajavaltioissa. Ruotsissa ennustetaan tälle vuodelle jo 2,6 prosentin kasvua. Mutta Euroopassa on yksi poikkeus. Arvoiset kollegat, se on Suomi.

Arvoisa puhemies! Orpon oikeistohallituksen johdolla Suomen kasvu oli viime vuonna heikointa kaikista kehittyneistä maista, työttömyys EU:n korkeinta, velkaantuminen EU:n nopeinta. Sota ja Venäjän raja eivät kaikkea tätä selitä. Hallitus antoi niistä huolimatta suuria lupauksia. Pääministeri lupasi 100 000 uutta työpaikkaa — ei ole nähty. Luvattiin py-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

säyttää velkaantuminen — ei ole tapahtunut. Velkaa otetaan enemmän kuin edeltäjä. Luovattiin välttää EU:n talouden tarkkailuluokka — sillä luokalla ollaan nyt, etupulpetissa.

On tulossa menetetty vaalikausi. Hiljaiseksi vetää. Kolme vuotta on kulunut lähinnä edeltäjän arvosteluun, ja nyt aika käy jo hallitukselta vähiin.

Arvoisa puhemies! Talous on myös psykologiaa: Uskallanko ostaa asunnon? Uskallanko investoida yritykseen, aloittaa uutta? Hallitus on rapauttanut Suomesta historiallisesti tärkeimmän menestystekijämme: luottamuksen. Siksi juuri nyt on merkittävää, että suuri enemmistö puolueista on sitoutunut realistisen talouslinjan mukaiseen parlamentaariseen sopuun. Kahdeksan puolueen yhteinen linjaus antaa kansalaisille ja yrityksille viestin vastuunkannosta ja yhteistyökyvystä.

Mutta ei tämä sopimus, hyvät edustajakollegat, yksin vielä Suomea pelasta. Sen uskottavuus mitataan teoissa. Ja ensimmäinen tulikoe tälle sopimukselle ja sen uskottavuudelle on kevään kehysriihi. Se testaa hallituspuolueiden sitoutumisen parlamentaariseen velkajarrusopuun tässä ja nyt. Onko tämä hallitus valmis tekemään oman osansa ja valmis parantamaan budjettitalouden tasapainoa 1,4 miljardilla eurolla vielä tällä vaalikaudella kuten myös EU-jäsenenä tekemämme sitoumukset edellyttävät? Ovatko siis hallituspuolueet valmiita vähentämään velkaantumista myös käytännössä, eivät vain puheessa, vai siirretäänkö laskut seuraaville hallituksille?

Ramrian prövar regeringspartiernas förbindelse till skuldbromsen. Är regeringen redo att fatta beslut om extra åtgärder på 1,4 miljarder redan under den här valperioden?

SDP on valmis tekemään tarvittavat talouden tasapainotuspäätökset. Ja jos hallitus kaipaa vaihtoehtoja, tarjoamme tiekartan. Tässä se tulee: Ensinnäkin luovutaan kalliista ja tehottomasta yhteisöveron alennuksesta. Toiseksi karsitaan yritystukia. Ja kolmanneksi luovutaan yksityisen hoidon tehottomiksi osoittautuneista Kela-korvauksista, niiden osuudesta. Rajataan kotihoidon tukea ja otetaan käyttöön maankäytön muutosmaksu. 1,4 miljardia euroa yhteensä.

Arvoisa puhemies! Tämä vaalikausi on todistanut, että talous ei tasapainotu ilman kasvua ja työllisyyttä. Siksi esitämme myös kolmea kiireellistä kasvutoimea: Ensinnäkin laitetaan nyt vihdoinkin vauhtia niihin asuntomarkkinoihin tuntuvilla kannusteilla ensiasunnon ostajille. Pistetään yritysten rahoitus, ennen kaikkea kasvurahoitus, kuntoon järkevillä toiminnoilla ja tehdään vaikuttavat täsmätoimet suurtyöttömyyden nujertamiseksi. Tuplataan nuorten työllistymistuki, parannetaan kotitalousvähennystä hoiva- ja hoitotyössä ja tuetaan pieniä yrityksiä ensimmäisen työntekijän palkkaamisessa. [Mauri Peltokangas: Mistä rahat?] Koska eihän se nyt voi olla niin, että työtön ei saa opiskella, yrittää tai edes tehdä vapaaehtoistyötä mutta risusavottaan on mentävä, kun Purran pilli soi.

Arvoisa puhemies! Suomi on ajettu vaikeaan tilanteeseen, mutta suunta voidaan vielä kääntää oikeilla päätöksillä ja aloittamalla nyt. Luottamus palaa, jos päätökset koetaan taas oikeudenmukaisiksi: kun yhteisvastuu voittaa ahneuden, kun hoitoonpääsy voittaa veronkevennykset varakkaimmille ja kun toisesta välittäminen voittaa itsekkyyden. Silloin luottamus palaa ja alkaa Suomen käänne. [Timo Harakka: Siinä oli asiaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

14.34 **Antti Kaikkonen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opiskelija istuu keittiön pöydän ääressä myöhään illalla. Hän pohtii, mitä valmistumisen jälkeen tapahtuu. Löytyykö töitä? Vastaan: Kyllä. Töitä pitää löytyä. Kokenut työntekijä tutkii uutta tekoälysovellusta. Hän haluaa oppia mutta pelkää hieman, ettei pysy kehityksessä mukana. Onko hänelle enää käyttöä työelämässä? Vastaan: Kyllä. Osaajille pitää olla. Eläkeläinen lähtee kävelylle. Hänen mielessään pyörii huoli ikääntymisestä: saanko turvallista ja inhimillistä vanhuuden hoivaa? Vastaan: Kyllä. Jokaisen ikäihmisen tässä maassa pitää saada. Vastaan jokaiselle näistä kysyjistä: "kyllä", sillä Suomella ei voi olla näille ihmisille mitään muuta vastausta kuin "kyllä".

Suomen nimittäin pitää olla maa, jonka parhaat päivät ovat vielä edessäpäin. Paremmalla politiikalla, uudella johtajuudella ja aidolla yhteistyöllä ne myös ovat. Suomi on kertomus siitä, miten pieni kansa on päättänyt pärjätä. Kun olemme kohdanneet vaikeuksia, olemme nousseet. Olemme uskoneet työhön. Olemme uskoneet toisiimme.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee nyt työtä, turvaa ja tulevaisuudenuskoa. Meidän pitää saada lisää työpaikkoja koko Suomeen — koko Suomeen. Suomessa on valitettavasti Euroopan pahin työttömyys. Työ ei ole vain toimeentuloa. Työ on myös merkitystä, osallisuutta, toivoakin. Kun työttömyys pitkittyy, monessa kodissa kasvaa riski syrjäytymiseen ja epätoivoon. Siksi suuntaa tulee muuttaa: talous pitää saada kasvuun ja luoda työtä koko maahan, Helsingistä Hyrynsalmelle. Hallituksella on vastuu, mutta toimet eivät ole olleet riittäviä. Vääriä valintojakin on valitettavasti tehty. Tarvitaan ripeää suunnanmuutosta, jotta saamme nostettua Suomen suosta.

Talous pitää saada kestäväälle pohjalle pitkäjänteisellä ja vastuullisella politiikalla, jossa yhdistyvät talouden kasvu ja työpaikat sekä ihmisten arjen turvasta huolehtiminen. Tarvitaan johdonmukaisia päätöksiä, jotka vievät Suomen takaisin vaurastumisen tielle.

Arvoisa puhemies! Suomen hyvinvointia on liian pitkään ylläpidetty velkarahalla. Tämä tie alkaa olla kuljettu loppuun, eikä tilanne ole oikeudenmukainen myöskään tuleville sukupolville. Hallituksen keskeinen tavoite oli kääntää Suomen velkaantumiskehitys. Tässäkin asiassa työ on pahasti kesken, ja kesken näyttää jäävän. Tälle työlle olisi nyt entistä enemmän selkänöjää, kun olemme päässeet sopuun velkajarrusta. Ryhdikästä olisi, että hallitus tarttuisi toimeen nyt kevään kehysriihessä eikä koko nähtävissä olevaa taakkaa siirrettäisi seuraavien hallitusten niskaan.

Liikkeelle voisi lähteä perumalla velkaantumista lisäävän kaavamaisen yhteisöveron alennuksen, jota hallitus suunnittelee ensi vuodelle. Sen sijaan tarvitaan toimia, joilla edistetään kasvua, yrittämistä ja työllisyyttä, tässä ja nyt. Vaikka säästöjäkään emme voi välttää emmekä väistää, kestävin tie nousuun on kasvun tie.

Turvallisuus, se on peruspilari. Ilman turvallisuutta ei synny investointeja eikä työpaikkoja, ei perheiden suunnitelmia, ei näkymää tulevaisuudesta. Siksi vahva puolustus ja kansainvälinen yhteistyö ovat edellytys kaikelle muulle. Työn ja turvan lisäksi tarvitsemme uskoa huomiseen. Epävarmuuden ja turvattomuuden tilalle pitää rakentaa vakaa ja parempi näkymä tulevasta. Meidän tehtävämme on näyttää suunta, jossa jokainen voi luottaa siihen, että Suomi selviytyy, Suomi menestyy.

Arvoisa puhemies! Kun tuo nuori keittiön pöydän äärestä katsoo vuosien päästä taaksepäin, mitä hän näkee? Näkeekö hän maan, joka epäröi, jakaantui ja velkaantui lisää? Vai maan, joka uudistui rohkeasti ja piti huolta heikoimmistaan? Tulevaisuus, eihän se ole pelkkää sattumaa. Se on seurausta niistä päätöksistä, joita teemme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Me voimme päättää, että Suomi on maa, jonka parhaat päivät ovat vielä edessäpäin. Maa, jossa työnteke ja yrittäminen kantaa. Maa, jossa työn kehittyminen ja uudet keksinnöt ovat mahdollisuus. Maa, jolla on yhteinen näkymä tulevast, yhteinen suunta. Suomi on tarina, jota me kirjoitamme yhdessä. Ja kun seuraavan kerran joku nuori istuu keittiön pöydän ääressä ja pohtii tulevaisuuttaan, hänen ei tarvitse kysyä, uskallanko luottaa tulevaisuuteen. Hän tietää sen: kyllä uskaltaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.39 Oras Tynkkynen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Tätä hallitusta ei todellakaan siunattu helpoilla ajoilla. Maailma elää nyt ehkä vaarallisimpia vaiheita sitten Kuuban ohjuskriisin vuonna 1962. Talousnäkymät Suomessa ovat monessa suhteessa synkempiä kuin edes eurokriisin huipulla, ja samalla ilmastokriisi ja luontokato lähestyvät mahdollisesti kohtalokkaita keikahduspisteitä. Hallituksen osaa ei käykään kateeksi, eikä päätösten tekeminen näissä oloissa olisi helppoa millekään hallituspohjalle. Ei, vaikka oppositiossa voi välillä tulla houkutus antaa ymmärtää muuta.

Jatkuvat synkät uutiset maailmalta luovat ihmisiin epävarmuutta, mutta ennen kaikkea epävarmuutta luovat arjen huolet. Pienituloisen yksinhuoltajaäiti murehtii sitä, miten saa laskut maksettua, kun ensin on leikattu asumistukea ja sitten vielä toimeentulotukea. Järjestöstä leikkausten takia irtisanottu murehtii sitä, mistä saa uusia töitä, kun kesätyöpaikoihinkin tulee satoja hakemuksia. Yksinyrittäjä Itä-Suomessa murehtii sitä, päätyykö yhdeksi luvuksi tuhansien muiden joukossa, kun konkurssit ovat ennätyslukemissa. Lapsen hankkimista harkitseva myyjä murehtii sitä, menettääkö ehkä työpaikkansa, kun irtisanomisesta on tehty helpompaa. Ja vientiteollisuudessa työskentelevä insinööri murehtii sitä, saako iäkkäälle äidille hoitopaikan, kun hyvinvointialueelta leikataan taas lisää. Arjen murheiden kanssa kamppaileville suomalaisille ei ole epäselvää, mikä on talouden tuntematon ja näkymätön jarru. He näkevät sen elämässään joka päivä. Se on talouden, työn ja turvan läpi kaikkialle tunkeva epävarmuus.

Mitä vaikeammat ajat ovat, sitä tärkeämpää on huolehtia siitä, että kaikki pysyvät mukana eikä keneltäkään vaadita kohtuuttomuuksia, aivan niin kuin te, pääministeri Orpo, itse osuvasti sanoitte, mutta kohtuus — juuri se on tämän hallituksen toiminnasta kaukana. Te olette ottaneet niiltä, joilla alun perinkin on ollut kaikkein vähiten, ja te olette antaneet niille, joilla alun perinkin on ollut kaikkein eniten. Te olette leikanneet rajusti työttömiltä, opiskelijoilta, nuorilta, pienituloisilta eläkeläisiltä, pitkäaikaissairailta ja lapsiperheiltä, ja samalla te olette alentaneet suurituloisten, suuryritysten ja fossiilisten tuontipolttoaineiden verotusta. Hallituksen kauden voisikin historiankirjoja varten kiteyttää näin: Te saitte kantaksenne raskaan taakan, mutta sen sijaan, että olisitte jakaneet tuota taakkaa kantokyvyn mukaan, te päätitte sysätä ison osan siitä kaikkein köyhimpien, kaikkein hauraimpien ja kaikkein haavoittuvimpien tämän yhteiskunnan jäsenten kannettavaksi. Ja se jos jokin on läpeensä kohtuutonta.

Aika käy vähiin tässä puheenvuorossa, ja niin se käy vähiin hallitukselta ja Suomelta, mutta räikeimmät kohtuuttomuudet silti ehditään vielä korjata. Siksi esitän hallitukselle kolme korjausliikettä, jotka voitte vielä tehdä kautenne lopussa:

Ensinnäkin perukaa tehoton ja kallis yhteisöveron alennus. Rajalliset eurot talouden vahvistamiseen pitää käyttää siellä, missä niistä saadaan suurin mahdollinen hyöty, ja yhteisöveroale ei todellakaan näihin keinoihin kuulu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Toiseksi hylätäkää lisäleikkaukset sosiaali- ja terveyspalveluista. Hyvinvointialueilla on jo nyt jouduttu irtisanomaan hoitajia, korottamaan asiakasmaksuja ja karsimaan palveluja. Lisäleikkauksiin ei nyt todellakaan ole varaa.

Kolmantena palauttakaa edes suojaosat. Sosiaaliturvan suojaosat ovat kannustaneet ottamaan vastaan osa-aikaista työtä, mikä auttaa etenkin vaikeassa työllisyystilanteessa pysymään työmarkkinoiden syrjässä kiinni. Se, arvoisa hallitus, on todellinen työn linja.

Spåren av 90-talets stora depression syns ännu 30 år senare. Också konsekvenserna av den här regeringens nedskärningar kommer vi troligen att tvingas reparera i åtminstone en generation.

Hallituskausi lähestyy nyt loppusuoraa. Te, edustaja Kopra, sanoitte ryhmäpuheenvuorossa, että olette päässeet vasta alkuun. Minä sanon teille: Vähintä, mitä voisitte tehdä, on olla tekemättä enempää vahinkoa. Se olisi vain kohtuullista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

14.44 Aino-Kaisa Pekonen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Alkuvuodesta kansaa on puhuttanut toreilla etenkin kaksi asiaa: huoli vanhuspalveluiden tilanteesta ja työttömyyskriisi, joka on Suomessa Euroopan pahin. Nämä asiat puhuttavat myös täällä eduskunnassa, jossa ovat juuri käynnistyneet vaalikauden viimeiset valtiopäivät.

Suomessa valtaa pitää miljonäärien hallitus, jota nämä ongelmat eivät hetkauta. Siksi tälläkin hetkellä joudumme eduskunnassa jälleen kerran käsittelemään uusia leikkauksia vanhuspalveluihin. Vanhuspalveluista ollaan perussuomalaisen vastuuministerin esityksellä vähentämässä jälleen yli 800 hoivatyöntekijää, vaikka tilanne on jo ennestään kriittinen.

Aina kun miljonäärien hallitus leikkaa köyhiltä, sairailta, lapsilta tai vanhuksilta, kyse on kuulemma ”vaikeista päätöksistä”. Sanotaan nyt suoraan: eivät nämä päätökset ole teille vaikeita. Ne ovat vaikeita niille vanhuksille, jotka eivät saa tarvitsemaansa hoitoa. Ne ovat vaikeita niille suomalaisille, jotka eivät pääse ajoissa lääkäriin. Ne ovat vaikeita niille suomalaisille, jotka ovat menettäneet oman kotinsa hallituksen politiikan seurauksena. Ne ovat vaikeita niille yli 30 000 lapselle, jotka hallitus on pudottanut köyhyyteen.

Tämä hallitus on todellakin miljonäärien hallitus, ja heitä se palvelee avokätisesti. Julkisesta taloudesta ja velkaantumisesta välittämättä. Suuryrityksiä hyödyttävä yhteisöveron alentaminen lähes miljardilla eurolla jättää valtavan aukon julkiseen talouteen, mutta se ei tuo kasvua eikä työtä. Kyse on lahjasta, ei mistään muusta.

Sattumalta julkisuustietojen mukaan elinkeinoelämä valmistautuu jakamaan ennätyspotin vaalirahaa ensi vuoden eduskuntavaaleissa. Miljonäärien kukkarot ovat vastavuoroisesti auki.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on miljonäärien hallitus, eikä se välitä suomalaisista työntekijöistä — saati työttömistä.

Suomeen ollaan nyt tuomassa perusteettomia määräaikaista työsopimuksia, vaikka edes hallituksen omassa esityksessä sen ei arvioida lisäävän työllisyyttä. Kun työntekijöiden asemaa heikennetään, tavoitteena on tietysti paisuttaa miljonäärien voittoja. Työpaikkoja sillä vain ei synny — kuten ei ole syntynyt tähänkään mennessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Kasvava joukko työttömiä on joutunut toimeentulotuen varaan, kun työttömyysturvaa ja asumistukea on romutettu. Kun toimeentulotuen menot käännettiin ensin rajuun kasvuun, niin tietysti siitäkin sitten leikattiin. Vaikeimmassa asemassa olevat suomalaiset maksavat näin hinnan oikeistohallituksen epäonnistuneesta politiikasta.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on miljonäärien hallitus, eikä se välitä myöskään suomalaisesta luonnosta. Suomalaisen luonnon monimuotoisuus heikkenee jatkuvasti. Suomen metsät ovat ratkaisijan roolissa niin ilmaston, luonnon kuin taloudenkin osalta. On uskallettava etsiä ratkaisuja, joiden avulla arvokkaista metsistämme saadaan arvoa tasaisemmin ja reilummin. Tarvitsemme myös ilmastolain rinnalle luontolain, johon määritellään sitovat, hallituskaudet ylittävät tavoitteet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Se on meidän velvollisuutemme tuleville sukupolville.

Arvoisa puhemies! Suomalainen politiikka tarvitsee käänteen ja nimenomaan vasemistolaisen käänteen. Kansa on kyllästynyt epärehelliseen vaihtoehtottomuuden politiikkaan, jossa hyvinvointivaltion alas ajaminen on muka ”välttämätöntä”, kun samaan aikaan rikkaille riittää rahaa.

Jos niin sanottuja kovia päätöksiä kaivataan, niin aloitetaan sitten näistä: Perutaan järjestön yhteisöveron miljardiale ja terveysjättien voittoihin valuneet Kela-korvaukset. Säädetään Suomeen miljonäärivero ja ratkaistaan sillä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusvaje. Nämä päätökset eivät välttämättä kaikille ole mieluisia tai mukavia, mutta yhteisen edun mukaisia ne ovat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, varsågod.

14.49 **Otto Andersson r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Puheessaan valtiopäivien avajaisissa tasavallan presidentti painotti, että meidän tulisi välttää kah-tiajakautumista ja sen sijaan rakentaa luottamusta suomalaisessa yhteiskunnassa. ”Kaiken ytimessä on arvostava keskusteluyhteys”, hän totesi. Tähän on helppo yhtyä, ja tässä meillä kansanedustajilla on erityinen vastuu.

Sain eilisen välikysymyskeskustelun jälkeen palautetta eräältä kansalaiselta. Hän oli turhautunut siihen, että hallitus ja oppositio puhuivat tuntikaupalla toistensa ohi eikä keskinäistä luottamusta näytä löytyvän. Hänen mielestään kansalaisilla olisi oikeus odottaa omalta eduskunnaltaan enemmän.

Palaute on syytä ottaa vakavasti. Toivoisin, että ratkaisevaa tässä salissa ei olisi aina se, kuka sanoo, vaan se, mitä sanoo. Vaikeina aikoina Suomi tarvitsee vähemmän vastakkainasettelua ja enemmän yhteistyötä, vähemmän pöyristymistä ja öyhöttämistä somessa, enemmän rakentavaa keskustelua, vähemmän uhkakuvia ja tuomiopäivän pasuunoita, enemmän yhteisiä ratkaisuja ja tulevaisuudenuskoa. Kollegat, ajattelen, että pystymme tässä yhdessä parempaan, koska suomalaiset todella ansaitsevat sen.

Arvoisa puhemies! Nyt keväällä pääsemmekin koettamaan yhteistyötaitojamme sote-rahoituksen parlamentaarisessa työryhmässä. On välttämätöntä, että me kaikki puolueet yhdessä korjaamme hyvinvointialueiden rahoituksen. Suomalaisia ei kiinnosta hallituksen ja opposition välinen syyttely. Suomalaisia kiinnostavat ratkaisut, joilla turvataan lääkäriin pääsy ja turvallinen vanhuus jokaiselle.

Men arbetsgruppen borde inte öda tid på välfärdsområdenas antal. Områdena behöver nu arbetsro. I stället för att igen fokusera på förvaltning måste vi minnas att det inte finns en

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

god vård och omsorg utan en välmående personal. Vi i SFP uppmuntrar den nya social- och hälsovårdsministern att snabbt hämta till riksdagen åtgärder som minskar byråkratin inom vården och förbättrar personalens möjligheter att fokusera på kundarbete i stället för dokumentation och administration.

Arvoisa puhemies! Peruskoulu on paras keino edistää lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia Suomessa. Siksi hallitus on panostanut juuri peruskouluun: muun muassa oppimisen tuen uudistaminen, kännykkäkielto luokkahuoneissa ja opetustuntien lisääminen, jotta jokaisella lapsella ja nuorella olisi paremmat mahdollisuudet oppia lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan. Opetusministeri käynnisti äskettäin osaamistakuun, joka kerää kiitosta koulumaailmasta. Sen tarkoituksena on varmistaa vähimmäisosaaminen vuosiluokalta toiselle siirryttäessä.

Ärade talman! Bästa kolleger! Ofta när vi går till närbutiken så tar vi det kanske som givet att hyllorna är fyllda med fina inhemska råvaror. Det är viktigt att minnas att världens renaste mat inte kommer av sig självt. Det krävs alltid hårt arbete, dygnet runt och året runt. Någon måste odla växterna, föda djuren och fänga fisken. Samtidigt slutar i genomsnitt en finsk gård per dag. Vårt inhemska jordbruk lider av en lönsamhetskris. Nu krävs konkreta åtgärder, inte bara goda vilja. Ändringen av livsmedelsmarknadslagen som förbättrar producenternas ställning måste därför framskrida enligt det förslag som nyss varit på utlåtande.

Det är också viktigt att regeringen ännu i år ger förslaget om ändringen av Ålands självstyrelselag, så att 15 års arbete äntligen kan ros i land.

Vid sidan om vården och omsorgen bör vårens fokus vara att finländarna ska få jobb, företagen vågar anställa och investeringar görs i Finland. Tillväxt och framtidstro behövs för att trygga välfärden.

Hallitus on jo tehnyt mittavia kasvutoimia: esimerkiksi tki-panostukset, vihreän siirtymän verokannustin, infrapanostukset ja paikallisen sopimisen edistäminen, ja kasvun saralla näkyy nyt positiivisia merkkejä, mutta Euroopan korkeimpaan työttömyyteen on suhtauduttava vakavasti. On selvää, että kehysriihen yhteydessä hallituksen tulee tehdä lisää uusia kasvu- ja työllisyystoimia. Kaikki mitä tehtävissä on, on tehtävä.

Talous on myös psykologiaa. Merkitystä on myös sillä, millaisen ilmapiirin ja tulevaisuudenuskon me yhdessä täällä luomme. Ongelmista pitää pystyä puhumaan ääneen, mutta ennen kaikkea meidän pitää hakea ratkaisuja yhdessä. — Kiitos, tack. [Jari Ronkainen: Oli hyvä puhel!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

14.55 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on kyennyt viemään läpi useita tärkeitä lakiuudistuksia samalla, kun Suomen taloutta on rakennettu kestävämmälle pohjalle ja turvallisuuttamme on vahvistettu ennätyksellisellä tavalla. Viranomaisille turvataan ajantasaiset toimivaltuudet vastata hybridiuhkiin, kyberhyökkäyksiin sekä rajat ylittävään ja muuhun vakavaan rikollisuuteen. Rajaturvallisuutta ja rikostiedustelua kehittämällä voidaan uhkiin puuttua varhaisessa vaiheessa. Viranomaisten yhteistyötä vahvistetaan järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Valmiuslain uudistaminen päivittää poikkeusolojen toimivaltuudet vastaamaan nyky-päivän uhkia ja vahvistaa koko yhteiskunnan kriisinkestävyttä.

Suomalaisen ruokaturvan kannalta on olennaista varmistaa kotimaisten tuottajien toimintaedellytykset. Elintarvikemarkkinalain uudistus vahvistaa erityisesti heikommassa asemassa olevien alkutuottajien ja pienten tavarantoimittajien asemaa sekä tasapainottaa neuvotteluvoimaa ruokaketjussa. Kuluttajille tämä tarkoittaa vakaampaa kotimaista tuotantoa ja reilumpia markkinakäytäntöjä.

Arvoisa puhemies! Eduskuntaan on tulossa useita tärkeitä selontekoja, kuten kansallinen ruokastrategia, ajankohtaiselonteko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta sekä oikeudenhoidon selonteko. Eduskuntaryhmämme edellyttää, että hallitus tuo pikaisesti hallitusohjelmaan myös kirjatun väestöpoliittisen selonteon. Alhainen syntyvyys uhkaa talouden, esimerkiksi eläkejärjestelmän ja työmarkkinoiden, kestävyyttä.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on koko yhteiskunnan kestävyysnäkymien ehto. Vaikka sopeutuksia on jouduttu monin tavoin tekemään, lapsiperheiden asemasta on huolehdittu esimerkiksi korottamalla lapsilisä, kasvattamalla äitiyspakkauksen arvoa ja keventämällä verotusta lapsiperheiden osalta työtulovähennyksen lapsikorotuksen nostolla.

Kotihoidon tuen puolustaminen on kristillisdemokraateille arvovalinta. Mahdollisuus hoitaa pieniä lapsia kotona on monille perheille keskeinen osa valinnanvapautta. Tukea kehitetään nyt huomioimaan myös kotoutuminen: kielitaidon vahvistaminen, osallisuus ja kiinnittyminen suomalaiseen yhteiskuntaan hyödyttävät koko perhettä.

Jatkamme lastensuojelun uudistamista vahvistamalla varhaista tukea ja moniammatillisista lapsiperhetyöistä, ja palvelurakennetta kehitetään niin, että avopalvelut muodostavat vahvemman perustan perheiden tukemiselle ja apua saa oikea-aikaisesti ja matalalla kynnyksellä.

Väestö ikääntyy nopeasti, ja palvelujen tarve kasvaa. Erikoissairaanhoidon ja korjaavien sosiaalipalveluiden, esimerkiksi lastensuojelun, kustannukset ovat kasvaneet kovaa vauhtia samalla, kun peruspalveluiden voimavarat ovat polkeneet paikallaan. Siksi on välttämätöntä jatkaa uudistuksia, joilla pystytään turvaamaan riittävä henkilöstö ja oikeus laadukkaisiin palveluihin myös tulevaisuudessa. Tuloksellisuutta voidaan parantaa vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja varhaisen puuttumisen palveluja, esimerkiksi ikäihmisten neuvoloita tai matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja.

Alkoholipolitiikan ensisijaisena tavoitteena tulee jatkossakin olla kansanterveyden edistäminen. Siksi haluamme edistää toimia, joilla voidaan vähentää päihdehaittoja.

Omaishoitajien asemaa tulee vahvistaa. Vahvastikin tuettu omaishoito on julkiselle taloudelle edullisempaa kuin laitoshoido.

Keliakiakorvaus on tärkeä oikeudenmukaisuuskysymys, sillä hoito edellyttää elinikäistä ja usein kalliimpaa ruokavaliota.

Saattohoidon ei tule riippua asuinpaikasta tai omaisten vaikutusmahdollisuuksista, vaan sen on oltava jokaiselle taattu oikeus. Siksi on tärkeää, että oikeus saattohoitoon kirjataan lakiin, jotta jokainen saa elämänsä viime vaiheissa kivunlievitystä ja inhimillistä hoitoa, ei kiirettä eikä yksinäisyyttä.

Arvoisa puhemies! Elämme epävarmuuden ajassa, keskellä murroskautta, jossa suurvaltojen keskinäiset suhteet, teknologian kehitys ja pienenevät ikäluokat muovaavat yhteiskuntaamme. Voimme vaikuttaa näihin globaaleihin trendeihin vain rajallisesti, mutta vauriutuminen tulevaan on omissa käsissämme. Onkin hienoa, että niin turvallisuuden vahvis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

tamisesta kuin talouden sopeuttamisesta velkajarrumenettelyn kautta vallitsee laaja parlamentaarinen yhteisymmärrys.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä tukee toimia, joilla maamme kehitetään turvallisenä, kilpailukykyisenä ja oikeudenmukaisena yhteiskuntana, sellaisena yhteiskuntana, joka tulevaisuudessakin kykenee pitämään heikoimmista huolta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.00 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Luottamus tulevaan syntyy tekojen kautta. Puhetta kyllä riittää. Meidän työemme täällä on tehdä rohkeita päätöksiä. Meidän pitää saada nykyiseen menoon uskottava muutos. Vain se luo luottamusta tulevaan.

Meidän on tehtävä pitkän tähtäimen suunnitelma ja saatava talous pysyvään kasvuun. Niin kuin urheilussa myös taloudessa on keskityttävä määrättyihin lajeihin, joissa meillä on parhaat mahdollisuudet menestyä. On tehtävä valintoja ja keskitettävä voimavaroja esimerkiksi tekoälyyn, digitaalisuuteen, vihreään siirtymään ja kaivosteollisuuteen. Vain talouskasvu antaa mahdollisuuden saada holtiton velkaantuminen loppumaan ja päästä kohti julkisen talouden tasapainoa.

Olen esittänyt laajan ohjelman talouskasvun puolesta, eli kyllä keinoja löytyy, jos ne halutaan ottaa käyttöön.

Eläkeyhtiöiden sijoituksia pitäisi keskittää enemmän kotimaisiin kasvuyrityksiin.

Hallitus on epäonnistunut yritysten kasvun tukemisessa. Esimerkiksi YEL on edelleen korjaamatta. Siitä syystä satoja yrityksiä menee konkurssiin tämänkin vuoden aikana. YEL on saatava korjattua heti vastaamaan todellisia tuloja.

Pieniä yrityksiä pitää auttaa arvonlisäveron alarajan nostamisella 40 000:een.

Yhteisöveroa pitäisi alentaa viisi prosenttia, kun yritys investoi. Tämä yhteisöveron alennus, jonka hallitus tänä päivänä tekee, ei johda investointeihin. Olen kymmenien yritysjohdajien kanssa puhunut, eikä kukaan pidä sitä mahdollisena, että kahden prosentin alennus johtaisi investointeihin.

Puolustukseen on panostettava. Kaikkea muuta on pakko käydä läpi. Vain säästämällä ja leikkaamalla se ei onnistu. Vain kasvu kuittaa velat.

Olen hyvin huolissani siitä, että suomalaiset veronmaksajat eivät luota saavansa hoitoa ja hoivaa, kun he sitä tarvitsevat. Tuoreessa tutkimuksessa kaksi kolmasosaa ei luota vanhusten hoivan turvallisuuteen. Tämä on viimeinen hälytys meille päättäjille.

Suomessa pitää tehdä soteremontti. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuolto pitää keskittää viiden yliopistosairaalan alueiden hoidettaviksi. Perusterveydenhuolto hoidetaan omalääkärimallilla yrityspohjalta. Yliopistosairaalat vastaavat alueillaan muusta sairaalaverkosta. Yliopistosairaalat voivat kukin keskittyä vaikeiden sairauksien hoitoon ja pitää Suomen maailmanluokassa hoidon tasossa. Nykyinen hallintomalli puretaan. Valtion suorat rahoitukset kohdistetaan näille viidelle alueelle asukasluvun, väestön iän ja työttömyyden perusteella.

Pitkän tähtäimen suunnitelmana pitäisi myös vähentää kuntia. Sosiaalitoimi ja vanhus-tenhuolto pitäisi hoitaa sadassa aluekunnassa. Kuntauudistuksessa Suomen pitäisi katsoa muita maita Viron ja Tanskan mallin mukaan. Tanskan mallin mukaan tehtiin niin, että jos kunnassa ei asu 30 000:ta ihmistä, pitää se yhdistää — tietysti pieniä poikkeuksia lukuun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

ottamatta Lapissa ja saaristokunnissa. Aluekunnilla on verotusoikeus valmiina kuntamallin pohjalta.

Suomalaisten veronmaksajien on luotettava siihen, että saavat hoitoa ja hoivaa, kun sitä tarvitsevat.

Arvoisa puhemies! Suomeen ovat kaikki ja mistä tahansa tervetulleita, kun on työpaikka tiedossa ja pystyy työllään elättämään itsensä. Mutta meillä on yli puoli miljoonaa työkäistä joko kokonaan ilman työtä tai etsimässä kokoaikaista työtä tai sijoitettuna uudelleen koulutukseen. Ei meillä enää ole varaa ottaa maahanmuuttajia Suomeen sillä vauhdilla kuin on viime vuosina tullut. Maahanmuuttoa pitää kiristää tuntuvasti.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Nyt on viimeinen hetki ottaa homma omiin käsiin. Tyhjä lupaus ja katteettomat puheet saavat riittää. Meidän työmme on tehdä päätöksiä. Vain rohkeat päätökset luovat suomalaisille luottamusta tulevaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt niin halutessaan pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

15.05 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erityisesti SDP on viime aikoina alkanut vaatia hallitukselta lisäsopeutuksia, siis nyt, vuosi ennen vaaleja. Se on kieltämättä ennenkuulumatonta. Puolue, joka vielä hetki sitten, viime vaalikaudella, velkaannutti Suomea yli kymmenen miljardia euroa vuodessa, on nyt huolissaan velasta ja vaatii lisää säästöjä.

Onkohan nyt kyse kuitenkin siitä, että haluatte, että hallitus etupeltoon tekee likaisen työn, niin että teille mahdollisesti jäisi sitten vähemmän säästettävää jatkossa? Hienoa on, että olette heränneet todellisuuteen, [Välihuutoja vasemmalta] mutta missä tämä vastuullisuus oli silloin, kun te olitte itse vastuussa? Silloin oli korkotaso matala, taloudessa liikkumavaraa. Uudistukset olisi voinut laittaa liikkeelle, mutta mitään ei tapahtunut. Tosipaikan tullen jätite silloin toimeksi. Velkaa otettiin kyllä historiallisen paljon, [Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä] ja siitä kansalaiset maksavat karvasta hintaa. Nyt hallitus tekee niitä päätöksiä, joita te ette silloin tehneet.

Miksi juuri nyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

15.06 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritin tuossa kuunnella herkällä korvalla opposition puheenvuoroja, tuleeko nyt se päivä, kun me kuulemme tässä salissa konkreettisia, toteuttamiskelpoisia ehdotuksia kasvun käynnistämiseen. [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] Sellaisia ehdotuksia emme kuulleet. Jos olikin joitain kasvutoimia, ne olivat hyvin spekulatiivisia vaikutuksiltaan. Niiden hintalapusta ei ollut mitään puhetta, eikä varsinkaan ollut katetta sille hintalapulle. Mutta ainakin se selvisi, millainen leikkaus tai säästö kelpaa sosiaalidemokraateille: se on sellainen säästö, jonka edellinen hallitus tekee juuri ennen kuin he itse luulevat pääsevänsä valtaan. Huomauttaisin kuitenkin, että vaalit ja gallupit ovat kaksi eri asiaa.

Sen lisäksi tähän keskusteluun, että me emme voi sille mitään, että Venäjän hyökkäyssota on aiheuttanut talousvajetta. Se on olosuhde, kuten myös se, että meidän täytyy panostaa suuria summia lisää puolustukseen. Mutta se, mille voimme, on se, että emme enää jat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

kossa vahingoittaisi asemaamme lisää tekemällä ennenaikaisia ja kilpailijamaitamme tiukempia ilmastotoimia. Se on asia, johon voimme vaikuttaa. Ne ovat tässä tilanteessa täysin turhia toimia, ja meidän täytyy niitä välttää. Tuuli kääntyy tässä asiassa Euroopassa. Me emme voi jäädä viimeiseksi ilmastomohikanaiksi tässä maanosassa. [Veronika Honkasaalo: EK ei ole samaa mieltä! — Juho Eerola: Muiden maiden yritykset on!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri sen vuoksihan me tässä tilanteessa olemme, kun Suomi on nyt näinä kahtena viimeisenä, erityisesti kahtena viimeisenä vaalikautena mutta myös aiemmin velkaantunut valtavia määriä: korona-kriisi, energiakriisi, Venäjän hyökkäyssota ja nyt tällä vaalikaudella Euroopan heikoin kasvu ja heikoin työllisyyskehitys. Nämä ovat ne pohjasyt. [Mauri Peltokangas: Eikö Venäjän sotaa ole enää olemassa?] — Kyllä, se on edelleen olemassa, muun muassa silloin, kun te nämä lupaukset annoitte.

Arvoisa puhemies! Juuri senhän takia tämä sopimus on nyt tehty, ja parlamentaarinen ryhmä päätti, että se tarkastelujakso on vuodelta 27 vuoteen 31, eli tämän hallituksen viimeinen vuosi. Nyt kuuluu, Kopra, kysymys, johon te ette vastannut enkä vielä ole kuullut vastauksia: oletteko te valmis tekemään oman osanne siitä, mitä tämä tarkkailuluokka muun muassa nyt teiltä edellyttää? Me olemme tehneet esityksen 1,4 miljardin säästöistä. Kelpaako?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

15.09 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tänään ja eilenkin kuunnellut aika tarkasti pääministerin puheita. Puhuitte eilen, hyvä pääministeri, entisestä miehestä, joka jätti hommat kesken ja jätti eronpyynnön, ja ministereitänne tämä sitten kovasti nauratti. Mutta entäpä teidän oma työlistanne, miltä se näyttää? 100 000 uutta työpaikkaa jää saamatta — siirtyy seuraavalle hallitukselle. Velkaantumisen suunta jää kääntämättä — siirtyy seuraavalle hallitukselle. Soteuudistuksen merkittävämpi korjaaminen jää tekemättä — siirtyy seuraavalle hallitukselle. [Timo Heinonen: Se oli huonosti tehty!] Arvoisa pääministeri, näiden esimerkkien valossa: kukahan mahtaa olla se tämän päivän entinen mies, jolta jäävät hommat kesken, jäävät hommat tekemättä? Kukahan se mahtaisi olla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.10 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Edustaja Kopra, te sanoitte, että työn tekemisen pitää kannattaa aina, ja olen siitä samaa mieltä. Te sanoitte myös, että ahkeruudesta pitää palkita, ja olen siitäkin samaa mieltä. Mutta miten hallituksen päätösten jäljiltä työn tekeminen kannattaa työttömälle, kun te olette poistaneet sosiaaliturvasta suojaosan, [Sari Sarkomaa: Kyllä se silti kannattaa! Lukekaa tutkimuksia!] joka tarkoittaa sitä, että jos sille työttömälle olisi edes vähän työtä tarjolla, niin hänen kannattaisi ottaa se vastaan? Te tämän mahdollisuuden ja kannustimen poistitte. Ja miten hallituksen päätösten jäljiltä ahkeruudesta palkitaan niitä suomalaisia, jotka joutuvat turvautu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

maan toimeentulotukeen, kun pienimmätkin tulot, jotka tämä toimeentulotuen varassa elävä köyhä voi jollain tavalla hankkia, niistetään pois?

Te puhutte kokoomuksessa mielellänne siitä, että työn tekemisen pitää kannattaa ja ahkeruudesta pitää palkita, mutta teidän johdollanne hallitus tekee juuri päinvastaisia päätöksiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.11 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri Orpo, te tuossa aloituspuheenvuorossanne totesitte, että ette ole valmis perumaan mitään tehtyjä päätöksiä. Ja tavallaan ymmärrän sen ihan hyvin, sillä tämä politiikkahan, mitä tämä hallitus on tehnyt, on kokoomuslaisempaa politiikkaa kuin mistä te ehkä olette edes osannut uneksia, arvoisa pääministeri. Mutta, arvoisa valtiovarainministeri Purra, te sen sijaan totesitte joskus aikanaan ennen edellisiä eduskuntavaaleja, että pienituloisilta leikkaaminen ei teille käy. Olisin kysynyt teiltä: miten te nyt selitätte tämän tehdyn politiikan vanhuksille, jotka eivät pääse hoitoon, hoitajille, jotka on irtisanottu, ja niille lapsille, jotka ovat pudonneet köyhyyteen? Älkääkä nyt vastatko, että teidän on pakko tai että Suomen taloustilanne on niin heikko, kun miljonääreille teillä kuitenkin on rahaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, varsågod.

15.12 Otto Andersson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On kylä todella tärkeätä, että me pääsemme yhdessä korjaamaan hyvinvointialueiden rahoitusta, niin että suomalaiset myös jatkossa saavat tarvitsemansa sotepalvelut. Nykyinen rahoitusmalli aiheuttaa ongelmia kaikkialla Suomessa. Tarvitsemme selkeästi yksinkertaisemman rahoitusmallin, joka myös tunnistaa ennaltaehkäisevän työn merkityksen paremmin rahoituksen jaossa.

Monen aikaisemman soteuudistuksen ongelma on ollut se, että keskitytään pelkästään hallintoon. Arvoisa pääministeri, nyt kun parlamentaarinen työryhmä aloittaa työnsä, olisiko järkevää, että yritetään hoitaa nyt se kaikkein akuutein asia kuntoon eli tämä rahoitus? Olisin samalla kysynyt: millä aikataululla pääsemme töihin tässä tärkeässä asiassa, ja milloin olisi syytä tulla valmista? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.13 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että sosiaalidemokraatit avaavat omaa ajatteluaan talouden sopeutuksista jo nyt kevään kehysriihtiä ajatellen, mutta ihmettelen kyllä näitä arvovalintoja: 100 miljoonan euron leikkausta maataloudesta, kaksivuotiaiden lasten kotihoidon tuen poistamista. Tässä turvallisuuspolitiikan turbulenssissa tarvittaisiin nimenomaan omavaraisuutta, huoltovarmuutta, ja talouden kestävyysvajeen juurisyy on heikko syntyvyys. Nyt tarvittaisiin nimenomaan luottamusta niin kodeissa kuin maatiloilla, että perheiden valinnanvapaudesta ei tingitä ja että kotimaisen ruuan tuotantoa arvostetaan myös jatkossa. Se on esimerkiksi nuorten viljelijöiden motivoinnin kannalta tärkeää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Eli nämä esitykset eivät kristillisdemokraattiselle eduskuntaryhmälle kelpaa, mutta on hyvä, että avasitte ajatteluanne, jotta kansalaiset tietävät, mitä te haluatte tehdä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.14 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tänään julkistimme velkajarrun, niin kuin kaikki tietävät, ja siinä vuodesta 27 eteenpäin pitäisi säästää 8—11 miljardia euroa. Kun näitä lukuja on käyty läpi siellä velkajarruryhmässä, on todettu, että tämän hallituskauden säästöt yltävät noin 5—7 miljardiin, ja te puhutte koko ajan 10 miljardista kuin papukaijat, [Vasemmalta: Totta!] vaikka semmoista ei ole toteutunut. Ja kun te puhuitte tästä, että jos jotain ei toteudu, niin teemme uusia säästöjä — niin te olette sanoneet meille koko ajan tässä eduskunnassa — mitkä ovat ne uudet säästöt sitten? Totta kai se 8—11 miljardia on se oikea luku, mutta se alkaa vuodesta 2027. Minä ihmettelen, jos te ette tee siihen riittäviä säästöjä. Me tarvitaan niitä säästöjä. Ei me pystytä säästämään 8—11:tä miljardia sitten seuraavan hallituskauden aikana. Se on täysin mahdotonta. [Puhemies koputtaa] Se pitää aloittaa nyt heti. Kysynkin pääministeriltä tai valtiovarainministeriltä: meinaatteko te aloittaa sen säästämisen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.16 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaalikauden loppu alkaa jo hämmöttää, ja Orpon—Purran oikeistohallituksen tulokset ovat kaiken kansan nähtävillä. Piti tulla 100 000 uutta työpaikkaa mutta tuli Euroopan ennätystyöttömyys. Piti lopettaa valtion velkaantuminen, mutta Suomi vietiin EU:n talouspolitiikan tarkkailuluokalle. Ilmapiiriin on Suomeen tullut uutta ankaruutta, kovuutta ja epävarmuutta, joita ministeri Purra on suurilla saksillaan lietsonut.

Mutta eduskunnassa on halua luoda luottamusta Suomen taloudenpitoon. Siitä kertoo parlamentaarinen sopu velkajarrusta, ja SDP on siihen sitoutunut. Mutta se iso kysymys kuuluu, onko tämä istuva hallitus siihen sitoutunut ja onko se valmis tekemään kehysriihessä vielä tälle vaalikaudelle tarvittavat päätökset velkaantumisen taittamisesta 1,4 miljardia euroa.

Arvoisa pääministeri, oletteko te tähän taloudenpitoon, vastuunkantoon todella valmiita? [Jani Mäkelä: Ei ole vielä vaaleja voitettu, sori!] Kivuttominta se olisi tehdä perumalla tämä tehoton yhteisöveron alennus. Vai heitättekö te todella tässä velkaantumisen taittamisessa hanskat tiskiin [Puhemies koputtaa] ja siirrätte tämänkin laskun tulevalle hallitukselle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.17 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä, että SDP on tehnyt parannuksen ja nyt edes puhuu vastuullisesta taloudesta. SDP onertonut, mistä he nyt leikkaisivat. Lindtman Iltalehdessä kertoi, että yritystuet joutuvat Lindtmanin leikkuriin. Tutkimus ja innovaatio, teknologia, cleantech, tuotekehitys — demarien leikkuriin. [Vasemmalta: Ei pidä paikkaansa!] Kehitys ja kansainvälistyminen, viientihankkeet — Lindtmanin leikkuriin. Teollisuus- ja energiahankkeet — Lindtmanin leikkuriin. Palvelut ja logistiikka, startupit, pk-yritykset ja uusien yrittäjien tuet — Lindtmanin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

leikkuriin. [Tytti Tuppurainen: Lindtmanin kasvurahasto!] Laivanrakennusinnovaatiot, nekin menisivät Lindtmanin leikkuriin. Arvoisa valtiovarainministeri Purra, kysyn: mitä tämä aiheuttaisi Suomen kasvulle, jos tämä puheenjohtaja Lindtmanin leikkauslista toteutettaisiin hänen kertomassaan laajuudessa? [Timo Harakka: Yhtään mistään ei voi leikata!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

15.18 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siitä varmasti olemme kaikki samaa mieltä, että Suomi on erittäin vaikeassa tilanteessa. Meidän työttömyystilanteemme on tällä hetkellä Euroopan pahimpia. Ihmettelinkin sitä, kun pääministeri Orpo sanoi mediassa, että kaikki isot päätökset on käytännössä tälle vaalikaudelle tehty. Tässä olisi puolitoista vuotta vielä aikaa tehdä oikeita toimenpiteitä siihen, että Suomi lähtisi kunnolla liikkeelle, suomalaiset saisivat työtä, toivoa, yrityksillä olisi näköaloja investoida Suomeen.

Täytyy sanoa, puhemies, että meidän keskustan näkökulma on hieman erilainen kuin täällä vasemmalla demareilla tai oikealla kokoomuksessa. Me emme kilpalaula leikkausten perään, terävimpien Purran saksien perään, vaan me odotamme nimenomaan kasvutoimia. Siksi kysyisinkin nyt pääministeriltä ja muilta vastuullisilta ministereiltä: Mitä kasvutoimia aiotte vielä tehdä tämän puolentoista vuoden aikana, vai onko niin, että jatkatte vain edellisen hallituksen syytelyä ja puhutte jo seuraavasta hallituksesta? Erityisesti tämä yritysten rahoitus kiinnostaa minua. Olisiko niitä keskustan keinoja otettavissa siinä käytöön? [Timo Harakka: Tuplataanko kasvu?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.19 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällä kaudellahan on tehty paljon kovia mutta samalla myös oikeita päätöksiä. Päätöksiä, jotka olisi tullut tehdä jo vuosia ja ehkä vuosikymmeniäkin sitten, sellaisia päätöksiä, jotka meidän verrokimaissa, naapurimaissa, on tehty jo aiemmin. Samalla on sitten käynyt ilmi, että tämä ei vielä riitä, vaan seuraava hallitus saa jatkaa näiden kovien päätösten tekoa eikä toisaalta tule perumaan montakaan opposition nyt arvostelemaa päätöstä.

No, vaikka monella suomalaisella, niin kuin tässäkin salissa on kuultu, on nyt vaikeaa, niin laajasti ottaen suomalaisten ostovoima on kuitenkin parantunut, [Pia Lohikosken välihuuto] ja edelleen suomalaisten tileillä makaa nyt keskimäärin enemmän rahaa kuin on maannut koskaan aikaisemmin. Tässä on minun mielestäni yksi suurimmista syistä, minkä takia tämä meidän kotimainen talouskasvu ja kulutus eivät ole vielä kunnolla lähteneet nousuun, kun ihmiset ovat vähän varovaisia. Tähän minä haluaisin ainakin itse kannustaa, mutta kysyisin sieltä ministeripuolelta: [Puhemies koputtaa] mikä olisi teidän mielestänne paras tapa, jolla me voitaisiin tätä kotimaista kulutusta saada rohkaistua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.20 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään tosiaan tiedotettiin puolueiden yhteisestä sovusta koskien talouden vahvistamista. Sitä todella tarvitaan, jotta meillä on hyvinvointivaltio huomennakin. Lääke ei silti saa olla pahempi kuin tauti, ja tämä kausi on ikävä kyllä ollut surullinen esimerkki siitä, että väärin kohdennetut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

ja ajoitetut leikkaukset tulevat vielä Suomelle kalliiksi. Tämän hallituksen sitoutuminen tähän parlamentaariseen sopuun punnitaan totisesti siinä, poraatteko te ensi töiksenne sovun syntymisen jälkeen liki miljardiluokan aukon julkiseen talouteen yhteisöveroalennuksella.

Arvoisa puhemies! Tapasin tänään myös ison joukon elinkeinoelämän edustajia, jotka ovat erittäin huolissaan siitä puheenparresta, jossa ilmasto- ja luontotavoitteita kyseenalaistetaan ja asetetaan vastakkain talouden kanssa. Tosiasia on, että se vasta kalliiksi tulee, jos näissä luonto- ja ilmastotavoitteissa sössitään. Pääministeri Orpo, miten te aiotte käyttää omaa arvovaltaanne, jotta myös ympäristökriisien vaatimista toimista [Puhemies koputtaa] rakentuisi talousymmärryksen kaltainen kriisitietoisuus ja sitoutuminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Löfström, varsågod.

15.22 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Den senaste totalrevisionen av Ålands självstyrelselag har pågått i över 15 år. Arbetet måste nu föras i mål. Arbetsgruppen för självstyrelselagsrevisionen har gjort välavvägda, motiverade och konstitutionellt hållbara kompromissförslag på de frågor som fortfarande är öppna. Det är viktigt att den politiska referensgruppen inkluderar de här förslagen i utkastet till ny självstyrelselag som ska gå på utlåtanderunda ännu i vår. De frågor som är öppna kan inte anses dramatiska för Finland som helhet, men de är viktiga för Åland. Därför måste man se den stora bilden och Finlands ansvar att hela tiden bidra till utvecklingen av Ålands självstyrelse på samma sätt som Danmark stött utvecklingen och självstyrelsen för Grönland och Färöarna.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoite on antaa esitys liittyen Ahvenanmaan itsehallintolakiuudistukseen eduskuntaan tänä vuonna. Ahvenanmaan esittämät tavoitteet eivät ole kohtuuttomia. On tärkeää, että saadaan nyt tämä uudistus maaliin. Suomella on syytä tarkastella Tanskan tapaa kehittää suhdettaan Färsaariin ja Grönlantiin. Ahvenanmaan esitykset ovat kokonaisuudessaan maltillisia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Väätäinen, olkaa hyvä.

15.23 **Tuula Väätäinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on enemmän työttömiä, enemmän lapsiperheköyhyyttä, enemmän konkurssveja, pitempiä hoitojonoja kuin oli Orpon hallituksen aloittaessa. Kun näitä tosiasioita katsoo, niin miettii, miten te voitte sanoa, että teidän hallituksen toiminta ja päätökset ovat onnistuneet. Ja kuulostaa siltä, että tällä samalla radalla te haluatte jatkaa. Oletteko te kysyneet asiantuntijoilta, mitkä ovat hallituksen päätösten lopputulemat keväällä 2027? Onko arvioitu pitkän aikavälin vaikutukset suomalaiseen yhteiskuntaan esimerkiksi siinä, että lapsiperheköyhyys vain pahenee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.24 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuvuodesta kuultiin järkyttäviä uutisia vanhustenhuollosta. Poliisi tutki ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä tapahtuneita kuolemantapauksia. Ensin ministeri Juuso paheksui hyvinvointialueita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

niiden noudattaessa hallituksen heikentämää hoitajamitoitusta, ja sitten ministeriksi vaihtui Rydman, joka kertoi, että ei ole mikään ongelma leikata lisää sotepalveluista.

Hallitus on heikentänyt kahdesti lakisääteistä hoitajamitoitusta, jolla turvataan riittävä henkilöstön määrä vanhustenhoivassa. Ensin mitoitus pienennettiin 0,7:stä 0,65:een ja sen jälkeen 0,6:een. Kyse on tuhansien hoitajien heittämisestä työttömyyskortistoon. Nyt hallitus suunnittelee uusia leikkauksia. Suomen pitäisi olla maa, jossa vanhenemista ei tarvitse pelätä ja jokaiselle taataan arvokas vanhuus. Miten te kehtaatte leikata vielä vanhustenhoidosta ja hyvinvointialueilta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

15.25 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvon puhemies! Harmittaa, kun tuntuu, että täällä käydään nyt taistelua totuudesta, vaikka sen pitäisi olla meillä jaettu. Saako vasemmisto vakuutettua suomalaiset siitä, että lähes 20 vuotta velkaantunut Suomi selättää talouskriisinsä ottamalla lisää velkaa alati laajentuviin sosiaalitukiin, että työttömyyskriisi ratkaistaan takertumalla 80-luvun työmarkkinoihin, että asiat muuttuvat paremmiksi, kunhan veroja ja julkista sektoria vain kasvatetaan loputtomiin, vai hyväksytäänkö me se tosiasia, että Suomi joutuu lähivuosina muuttumaan tavalla, jonka rinnalla tämä opposition nytkin esittämä mikronäpertely on täysin merkityksetöntä? [Välihuutoja vasemmalta] On TESien yleissitovuuden purku, irtisanomissuojan poisto, ansiosidonnaisen leikkaaminen, tasavero, perustili ja monta muuta juttua, jotka parantaisivat suomalaisen yrittäjyyden, työnteon ja talouden tukemista ja toimintaedellytyksiä. Osa näistä on tehty lujaa porskuttavissa verrokkimaissa jo 90-luvulla. Jos opposition vaatimuksen mukaan ei nyt puhuta edellisestä hallituksesta vaan tulevasta hallituksesta, niin oletteko te valmiita aitoihin isoihin muutoksiin, [Antti Kurvinen: Puhutaan tästä hallituksesta!] vai onko teidän nytkin tarkoitus vain lällätellä suomalaisten kustannuksilla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

15.26 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä ei lällätellä. Me keskustassa olemme aivan yhtä huolissamme Suomen julkisen talouden katastrofaalisesta tilanteesta ja Euroopan pahimmasta työttömyydestä kuin te siellä hallituksessakin. Kyse on siitä, ovatko hallituksen toimet olleet onnistuneita vai eivät. Nyt kun tässä kuunteli pääministerin katsausta, niin on pakko kyllä siteerata eräästä laulua, jossa lauletaan, että ”huominen on huomenna, vaik oltais jo sen puolella”. [Naurua vasemmalta] Tuntuu siltä, että tämä näkemys, että nyt seuraavalla kaudella sitten tehdään niitä isoja toimia ja enää ei tehdä, on se, minkä hallitus on valinnut, ja mielestäni siihen ei kyllä ole varaa.

Nyt olisi esimerkiksi rakennuslalla lukuisia toimenpiteitä, joilla voisi ilman merkittävää julkisen talouden vaikutusta — miinusta sinne — saada tämän historiallisen rakentamisen laman selätettyä ja rakentamisen käyntiin. Ja se, mikä olisi aivan verrattoman tärkeää, on se, että nyt pitäisi tarttua tähän finanssisäätelyyn, joka pankkien mukaan on keskeisenä esteenä sille, että pystytään yrityksiä rahoittamaan, pystytään kotitalouksia rahoittamaan ja saadaan rakentamista ja yritystoimintaa sen kautta kukoistamaan. [Puhemies koputtaa] Tartutteko näihin, vai odotellaanko huomiseen? [Antti Kurvinen: Kannattaisi tarttua!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

15.28 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen koulu-
tus oli pitkään meidän kaikkien yhteinen ylpeyden aihe. Viime vuosien kehitys kertoo ka-
rua kieltään siitä, että perustaidot ovat heikentyneet, työrauha on rapautunut, väkivalta on
lisääntynyt ja liian moni nuori jää ilman vahvaa osaamisen perustasoa. Ideologia toimivas-
ta inklusiosta valtavan heterogeenisissä ja monikielisissä luokissa ei vain toimi Peruskou-
lu on valtaviin haasteiden edessä. Siksi me perussuomalaiset haluamme korostaa ratkaisui-
ja: roti, säännöt ja turvallisuus kuntoon kouluissa, ideologiat romukoppaan. Keskitytään
perustaitojen vahvistamiseen.

Me olemme jo edistäneet äidinkielen ja matematiikan opetusta, lisänneet peruskouluun
resursseja ja palauttaneet työrauhaa kännykkäkielloilla, mutta työ ei ole valmis. Tarvitsem-
me osaamistakuun, selkeät rakenteet ja vaatimustason palauttamisen. Lapset eivät tarvitse
enemmän häiriötekijöitä vaan enemmän tukea, rajoja ja opettelua siihen, miten keskity-
tään. [Puhemies koputtaa] Hyvä opetusministeri ja hallitus, [Puhemies koputtaa] miten
edistätte tätä osaamistakuuta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

15.29 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä usein
sanotaan, että ei ole varaa tehdä joitakin toimia, ja se pitää varmasti kutinsa, mutta samaan
aikaan hallitus tekee kyllä hartiavoimin töitä sen eteen, että sellaisetkin investoinnit esi-
merkiksi vihreään siirtymään ja energiaan, jotka tänne voisivat tulla, varmasti vesitetään.
Esimerkiksi tämä alueidenkäyttölaki, joka on tulossa nyt keväällä eduskuntaan, uhkaa pis-
tää jäihin yli sata isompaa aurinkovoimahanketta. Siellä kaavoitusta jatkossa edellytetään
sellaisilta hankkeilta, jotka ovat yli 50 hehtaaria. Sama ongelma koskee tuulivoimasäänte-
lyä. Sinne te olette laittamassa 1 250 metrin etäisyysvaatimuksen, joka ei ohjaa näitä hank-
keita sellaisille alueille, joilla olisi jo rakennettu jotain, vaan nimenomaan metsiin, meidän
kansallisomaisuutemme keskelle, jolloin joudutaan hakkaamaan luontoa pois alta, että saa-
daan näitä. Kysyisin siksi: miksi ehdoin tahdoin te haluatte kampittaa niitä investointeja,
jotka eivät maksa meille mitään vaan ennen muuta tuovat?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

15.30 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Synkistely
kuuluu opposition rooliin, ja se heille annettakoon. Esimerkiksi täällä on puhuttu paljon sii-
tä, että konkurssseja tällä hetkellä on historiallinen määrä. Kyllä, niitä on ehkä noin reilu
kymmenen per vuorokausi. Niitä oli viime kaudella pikkuisen vajaa kymmenen per vuoro-
kausi, niin että siinä mielessä ei tämä niin valtavan suuri muutos ole. [Välihuutoja vasem-
malta]

Mitä on itse asiassa tällä hetkellä tapahtunut? Meillä on syntynyt viime vuonna yli
40 000 uutta yritystä, mikä on ennätys, eli yli 110 yritystä päivässä, joten kyllä tämä kansa
uskoo tämän hallituksen yrittäjämysteisyyteen. [Tytti Tuppuraisen välihuuto — Antti
Kurvinen: Käsittämätöntä!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Arvoisa puhemies! Siitä haluaisinkin kysyä, koska tällä hetkellä syntyy yrittäjyyttä valtava määrä Suomessa, mitä kuuluu YEL-uudistukselle, joka sekin pitää korjata viime hallituksen jälkeen. Ministeri Grahn-Laasonen, jos voisitte kertoa vähän siitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

15.31 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sosiaalipalveluihin kohdistuvat leikkaukset rasittavat myös alan ammattilaisia. Tämän hallituksen aikana on tehty semmoisia leikkauksia sosiaalimenoihin, että asiakkaitten määrä on kasvanut, ja samalla kertaan, kun näitten asiakkaitten määrä on kasvanut, niin ne ovat yhä vaikeammin ratkottavia tapauksia. Työntekijöitten viesti on, että nyt alkavat voimavarat olemaan loppu ja alanvaihtohaaveet ovat yhä useammalla mielessä.

Olisin kohdistanut tämän kysymykseni ministeri Rydmanille, mutta ehkä te, pääministeri, pystytte vastaamaan liittyen kevään riiheen: mitä hyvää teillä on kerrottavana sosiaalihuollon ammattilaisille, ja tuleeko näille loputtomille leikkauksille loppu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.32 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Positiivisia merkkejä taloudesta on tullut useita tässä alkuvuodesta, ja työttömyyskin on kääntynyt laskuun viime vuoden lopun lukemista. Tilanteen helpottuessa alkaa myös tulemaan lisää tuottavia työpaikkoja yrityksiin, mistä hyötyvät kaikki.

Paljon hyviä päätöksiä ja hallituksen esityksiä on myös tulossa näiden valtiopäivien aikana. Kerron niistä nyt muutaman. Passin ja henkilökortin voimassaolo nousee viidestä vuodesta kymmeneen vuoteen. Kansalaisuuslakiin tulee kolmas kiristys, jonka myötä kansalaisuuskoe tulee suorittaa ennen kuin saa kansalaisuuden. Ulkomaalaislain muutoksessa helpotetaan karkottamisia. [Timo Harakka: Lisää byrokratiaa!] Peruskouluun säädetään osaamistakuu ja lopetetaan niin kutsutut armovitokset, jotta jokainen peruskoulun käynyt osaa lukea, laskea ja kirjoittaa. Tiestöä korjataan ja infraa laitetaan kuntoon ennätysmääräisesti. Oikeusministeriöstä tulee kriminaalipolitiikan kiristyksiä, muun muassa varmuusvankeus, jonka myötä esimerkiksi vakavien henkirikosten uusijat eivät pääse vapaaksi.

Arvoisa puhemies! Näidenkin valtiopäivien aikana työ jatkuu sen eteen, että näistä taloudellisesti haastavista ajoista [Puhemies koputtaa] päästään kohti parempia aikoja. Synkistely seis, ja eteenpäin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

15.33 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luonto on Suomen voimavara, kuten, Orpo, tekin alussa puheessanne sanoitte. Luontokadon edessä eivät kuitenkaan vain kauniit sanat riitä. Vastuullista olisi katsoa ilmasto- ja luontopolitiikkaa osana talouden kokonaispolitiikkaa ja nähdä se mahdollisuutena uudistaa. Esimerkiksi ympäristölle haitallisten tukien karsiminen hyödyttäisi sekä julkista taloutta että meidän arvokasta luontoamme ja antaisi ympäristöystävällisille ratkaisuille tasaisemman pelikentän. Tässä taloustilanteessa te olette kuitenkin päättäneet pitää ympäristölle haitalliset tuet entisellään ja jopa lisänneet fossiilisille tukia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Kannattaisi muistaa myös, että uusiutuva energia, energiatehokkuus ja luontopohjaiset ratkaisut ovat ratkaisuja niin talouden kuin turvallisuuden kysymyksiin. Haluan myös muistuttaa, että kun tämän hallituksen pöydälle on tuotu ratkaisuja, esityksiä, te olette systemaattisesti valinneet niistä aina luonnolle huonoimman, oli kyse sitten susista tai vanhoista metsistä, ja menevätkö seuraavaksi myös saimaannorpat. Hyvä hallitus, aiotteko te ottaa ympäristökriisit vihdoin tosissanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

15.35 Jessi Jokelainen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Melkoisia kaunopuheita täällä pääministeri laskettelee työllisyydestä, kun tilanne on kuitenkin faktuaalisesti se, että meillä on tällä hetkellä Euroopan huonoin työllisyystilanne ja työllisyysasteen trendi on laskussa toista kuukautta putkeen. Kasvun edellytykset ovat tosiaan yrittäjyydessä, mutta missä ovat toimet? Arvonlisävero olette korottaneet, mikä on ollut kuolinisku todella monelle yritykselle, ja alvin alarajahuojennuksen olette poistaneet, ja tällä hetkellä työttömyysueltä on käytännössä mahdotonta työllistää itsensä yrittämällä. Suuryrityksiä tuette, se on kyllä selvä, vaikka kasvussa on kyse siitä, että mahdollisimman moni sellainen voisi yrittää, joka ei sitä jo tee.

Suomalaisista yrityksistä 95 prosenttia on pien- ja yksinyrityksiä. Arvoisa hallitus, missä on todellinen tukenne heille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.36 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri, kyllä nyt teillä ja teidän hallituksellanne on näytön paikka. Nimittäin nyt kysytään, noudatatteko te itse ja teidän hallituksenne niitä tiukkoja sopeutusvaatimuksia, mitä te olette joka puheessanne korostaneet. Nimittäin minusta on hieman outoa, että näiden tiukkojen talousraamien aikana te olette löytämässä liki miljardin yhteisöveron alennukseen, joka kuitenkin työllistämisen ja kasvumielessä on varsin kallis ja varsin tehoton toimi ja hyödyttää kaikkein eniten suuria yrityksiä ja niiden omistajia.

Pääministeri, muutenkin minä hieman ihmettelen teidän arvovalintojanne. Teillä ei ole rahaa hoitoonpääsyyn, teillä ei ole rahaa vanhustenhoivaan. Juuri nyt meitä odottaa 50 miljoonan lisäleikkaus vanhustenhoivasta, mikä on järkyttävää.

Minä, pääministeri, nyt kysyn teiltä: Nyt mitataan teidän sananne. Aiotteko perua yhteisöveron miljardin kevennyksen? Se tuo miljardin aukon talouteen [Puhemies koputtaa] eikä ole tehokas työllistämistoimi. Aiotteko perua sen, pääministeri?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

15.37 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri Orpo, viittasitte puheenvuorossanne muutamiin tunnettuihin suomalaisiin sananlaskuihin ja sanontoihin, ja siihen listaan olisi voinut lisätä vielä ainakin yhden, joka kuuluu: ”Minkä taakseen jättää, sen edestään löytää.” [Petteri Orpo: Älä muuta sano!] Olemme todella juuri parlamentaarisen velkajarrutyöryhmän kautta laajasti yhdessä sopineet julkisen talouden tervehdyttämisestä ja alati kiihtyvän velkaantumisen kääntämisestä. Meidän ei kannata todellakaan täällä liikaa käyttää aikaa siihen, mitä edelliset hallitukset ovat tehneet, vaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

keskittyä pikemminkin siihen, mitä voimme tehdä juuri nyt, mitä voimme vielä tehdä, ja toki myös katsoa, mitä pitää tulevaisuudessa tehdä. Edustaja Anderssonin peräänkuuluttamassa hengessä tätä työtä voidaan tehdä myös yhdessä, ja aikaa on vielä. Tätäkin vaalikautta on todellakin vielä vuosi jäljellä, ja täällä on todella laajasti peräänkuulutettu nyt sitä yhteisöveron kaavamaisen keventämisen perumista, joka toisi sen lähes miljardi euroa tuloja. [Puhemies koputtaa] Eikö sitä kannattaisi vielä harkita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

15.38 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen kommenttiin täytyy todeta, että ne leikkaukset, joita SDP on esittänyt maataloustukiin, kohdistuvat ennen kaikkea niille tiloille, jotka eivät ole viiteen vuoteen tuottaneet sen enempää ruokaa kuin rehua markkinoille, joten ehkä nämä kymmenet miljoonat veronmaksajien rahaa voisi käyttää huomattavasti järkevämmin.

Arvoisa puhemies! Ylihuomenna tulee kuluneeksi 12 vuotta siitä, kun Venäjän asevoimat miehittivät Krimin ja taistelut Ukrainassa alkoivat. Koko tuon ajan Venäjä on osoittanut olevansa uhka Euroopalle, uhka Suomelle. Heillä ei ole minkäänlaista halua rauhaan, ja nyt myös viimeisen vuoden aikana Yhdysvaltain hallinto on entistä enemmän patistanut eurooppalaisia panostamaan omaan turvallisuuteen ja puolustukseen. Siitä on laaja poliittinen konsensus, että puolustukseen tulee panostaa useiden miljardien investoinnit tulevien vuosien aikana. Siksi ehkä olisi hyvä, että julkisen talouden asettamissa raameissa olisi selkeä näkymä siihen, kuinka vahvasti yhteistyötä nimenomaan suomalaisen puolustustalokeskuksen kanssa tullaan tekemään, että kaikki nämä eurot, jotka tullaan puolustuksen vahvistamiseen laittamaan, [Puhemies koputtaa] toisivat mahdollisimman suuren hyödyn kotimaiselle bkt:lle [Puhemies koputtaa] ja työllisyydelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt vastauspuheenvuorot valtiovarainministerille ja pääministerille. — Ministeri Purra, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

15.39 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Kiitos eduskunnalle tästä keskustelusta. Keskityn puheenvuorossani kolmeen asiaan. Ensimmäinen tämä 1,4 miljardia, joka tuli puheenjohtaja Lindtmanin vaatimuksissa, kuten on tullut monta kertaa aiemminkin useiden muiden ohella, ja myös keskusta nosti tämän esille. Sen jälkeen puhun palkkatarkistusten vaikutuksesta valtion budjettiin. Se on tullut useissa keskusteluissa ja myös tänään esille. Lopuksi hieman valtionvelan koroista.

No, ensin tämä 1,4 miljardia, jota olen puheenvuorossani kutsunut puheenjohtaja Lindtmanin keikaukseksi, jota täällä käsiteltiin jo aika laajasti. Sosiaalidemokraatit ovat vastustaneet käytännössä hallituksen jokaista säästötoimea ja veronkiristystä, rakenteellista ja työllisyysuudistusta, mutta nyt kun velkajarrutyöryhmän osalta kaikille alkaa olla selvää, mikä se ensi kauden ja sitäkin seuraavan hallituskauden urakka alkaa olla, niin ymmärrän, että tuntuu houkuttelevalta vaihtoehdolta vaatia tältä hallitukselta edelleen lisää. Epäilemättä te vastustaisitte meidän tekemiämme lisätoimia yhtä suurella voimalla. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Tänä keväänä hallitus on tekemässä uusia toimia. Me etsimme korvaavia ja täydentäviä toimia niille säästöille, joissa emme ole päässeet maaliin. Sosiaalidemokraatit ovat nyt näennäisesti esittäneet uusia sopeutustoimia, mutta minua kiinnostaisivat ne säästöt, joita te

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

perutte. Millä te ne hoitaisitte? Teiltä odotettaisiin siis tässä teidän vaihtoehdossanne vuoden 2027 tasolla kuuden miljardin menosäästöjä ja veronkiristyksiä — ja siihen sitten ilmeisesti tämä 1,4 miljardia vielä lisää.

Sekä te että monet muut viittasitte liiallisen alijäämän menettelyyn ja komission vaatimuksiin tämän 1,4 miljardin edestä. Kuitenkin komission tulkinta on tarkentunut: tältä hallitukselta ei vaadita komission suunnalta lisää toimia juuri siksi, että tämä hallitus on komissionkin mielestä tehnyt ne toimet. Hyvät opposition edustajat, te olette tänään olleet kuittaamassa velkajarruryhmän raportin, jossa tämä kerrotaan. [Pia Viitasen välihuuto] En ymmärrä, miksi te ette ole tietoisia tästä asiasta vaan tulette tänne vaatimaan tältä hallitukselta komission alijäämämenettelyn edellyttämiä lisätoimia. Ei sellaisia ole. Komissio on sitä mieltä, että tämä hallitus on todella tehnyt sen osansa, ja viime vuoden 2025 liikkumavaraa tullaan käyttämään vuosina 2026 ja 2027.

Ja kun katsotaan seuraavaa hallituskautta, tämä komission tulkinta helpottaa myös tulevan hallituksen ensimmäisen budjetin tekoa. Ensimmäisessä budjetissa ei edellytetä niin suurta säästökokonaisuutta kuin vielä muutama kuukausi sitten näytti todennäköiseltä, [Antti Lindtman: Tuleeko poikkeama?] Joten, arvoisa oppositio, huoli pois. Komissio ei edellytä tältä hallitukselta lisää toimia. Komissio on tyytyväinen niihin toimiin, joita me olemme tehneet.

Arvoisa puhemies! Pääministeri nosti puheessaan esille ostovoiman kuroutumisen umpeen tämän vuoden osalta ja erityisesti sen, että naisten ostovoima on parempi kuin kertaakaan kymmeneen vuoteen. Jälleen silloin huudettiin täältä vasemmalta, että kiitos, ammatitiliitot, ja myös puheenjohtaja Lindtman käytti tästä puheenvuoron. Sote- ja kunta-alan palkkaratkaisu tosiaan on ylittänyt nyt useampana vuonna palkankorotusten yleisen linjan, mutta siis luuletteko te, arvoisa oppositio, että esimerkiksi nämä suuret hoitoalan palkankorotukset jotenkin automaattisesti siirtyvät sieltä työmarkkinaosapuolten pöydältä hyvinvointialueille? [Aino-Kaisa Pekonen: Tekö sen päätätte?] — Kyllä, tämä hallitus budjetissaan siirtää lisää rahoitusta hyvinvointialueille. Kun palkkaratkaisu on suuri, se edellyttää satoja miljoonia lisää rahaa. Minä ihmettelen, että te ette ymmärrä tätä. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa]

Entä ymmärrätekö te palkkaharmonisaatiovaikutuksen? Se vaikuttaa juuri samalla tavalla. Palkankorotukset ovat hyvä asia, mutta älkää, hyvänen aika, oppositio, kuvitelko, että nämä julkisen sektorin palkankorotusrahat tippuvat taivaasta tai tulevat seinästä. [Välihuutoja vasemmalta] Ne tulevat valtion budjetista. [Timo Harakka: Miksi sitten keuhutte niitä?] Ja kun me pidämme kiinni meidän rajasta, se tarkoittaa, että me etsimme jostain muualta niitä säästöjä, jotta me pystymme siirtämään hyvinvointialueille lisää rahaa.

Arvoisa puhemies Aivan loppuun näistä koroista: Kun me aloitimme, valtionlainan korkoja maksettiin sellainen 800 miljoonaa. Nyt ylitetään jo neljä miljardia. Olen juuri päästännyt käsistäni valtiovarainministeriön kehysratkaisupäätöksen, ja siellä valitettavasti tulevien vuosien valtionlainan korkomenot vuodessa ovat jo kuusi miljardia euroa. [Timo Harakka: Ja teillä ei ole tähän mitään osuutta?] Viime kaudella oli nollakorot. Oppositioista väitettiin jopa, että lainaa ei tarvitse maksaa takaisin. Muutaman vuoden kuluttua tässä maassa maksetaan pelkkiä valtionlainan korkokustannuksia kuusi miljardia euroa. [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

15.45 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Arvoisa oppositio, nytkö te oikeasti kyseenalaistatte sen, pystymmekö tekemään säästöjä? [Veronika Honkasalo: 3,5 miljardia!] Te olette kolme vuotta aamusta iltaan arvostelleet jokaista säästöä ja jokaista uudistusta — erityisesti tämä koskee nyt tätä vasemman laidan porukkaa — ja sitten te tulette tänne epäilemään, että olemmeko vakavissamme. [Antti Lindtman: No, kohta nähdään!] Tämä on minusta aivan käsittämätöntä. Uskon, että suomalaiset näkevät tämän läpi. Tämä ei mene läpi. [Välihuutoja vasemmalta] Sitten kun katson sen teidän vaihtoehtonne, mistä te nyt sitten säästäisitte, no yllätys yllätys, sieltä löytyy ensimmäisenä se, että kiristetään yritysten verotusta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei ole niin!] — On, se on kiristys, koska me olemme päättäneet sen ja se tulee voimaan. Se on nyt jo otettu huomioon muun muassa niissä investointipäätöksissä, joita Suomeen on tehty sen jälkeen. [Välihuutoja vasemmalta] — Voisitteko kuunnella? — Eli yritysten verotusta te olette aina valmiit kiristämään. Teidän listoiltanne löytyy listaamattomien yritysten verotuksen kiristäminen, 500 miljoonaa, ja niin edelleen.

No, sitten seuraava, nämä Kela-korvaukset: Siis noin 70 miljoonaa vuodessa on se, mitä me käytämme siihen, että naiset pääsevät gynekologille ja että yli 65-vuotiaat ihmiset, seniorit, pääsevät terveyskeskukseen, ja tällä te olette nyt sitten paikkaamassa tämän miljardien velkaantumisen. Eli taas kerran, suomalaiset, toivottavasti näette ja kuulette tämän falskin vaihtoehdon läpi.

Ja sitten yritystuet: Haluan nähdä sen listan. Haluan nähdä sen konkreettisen listan, mistä te niistä leikkaatte ja miten se ratkaisee tämän ison ongelman. Siis pointtini on se, että teillä ei ole oikeata vaihtoehtoa, sitä ei ole ollut esittää, vaan kritiikkiä jokaista uudistusta ja jokaista säästöä kohtaan. Todellista vaihtoehtoa ei ole. Sitten puhutte, että lisätään yritysrahoitusta. No, sitähan me tehdään. Tesiä pääomitetaan koko ajan, ja tarpeen mukaan lisää. Me teemme sitä. Ei se ole mikään uusi keksintö. Eli siis teillä ei ole vaihtoehtoja. Tämä on se pointti. [Aino-Kaisa Pekonen: Entäs yhteisöveroalennus?] Edelleen sanon: vasemmistoliitolla on vaihtoehto, kiitos siitä, mutta olen eri mieltä lähestulkoon kaikesta. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Saa olla eri mieltä!]

Sitten vielä, hyvä keskusta, jatkan vähän tätä eilistä vielä, johon puheenjohtaja Kaikkonenkin viittasi: Sipilän hallitus teki hyvää työtä. Me saatiin julkinen talous tasapainoon, vuonna 18 maksettiin jopa velkaa hieman pois. Työttömyys saatiin laskuun, työllisyys nousuun. Sote jäi kesken, [Aino-Kaisa Pekonen: Kyllä] ja siitä pääministeri teki johtopäätöksen, että olisi ollut vielä paljon enemmän tehtävissä. Jottei jää väärää kuvaa: se hallitus teki hyvää työtä. Silloin tehtiin työtä porvaripuolue keskustan kanssa, [Välihuutoja] mutta kun tekin kritisoitte muun muassa osaa meidän tekemistä työmarkkinuudistuksista tai siitä, että pyrimme saamaan velkaantumisen kuriin säästöillä ja sopeuttamisella, niin se ei minun kuvaani sovi. Toivon, että saisimme aidosti tukea enemmän näille hyvillä ratkaisuilla, joita tehdään yrittämisen ja työnteon edistämiseksi ja valtion velkaantumisen hillitsemiseksi.

Mitä velkajarruun tulee, niin mielestäni me olemme tehneet yhdessä palveluksen äänestäjille, koska se tarkoittaa sitä, että ennen tulevia eduskuntavaaleja jokainen puolue, joka on siihen sitoutunut, joutuu esittelemään oman vaihtoehtonsa. Ei riitä, että tehdään reilummin, vaan pitää näyttää ihan reilusti, mitä aikoo tehdä, ja silloin haluan nähdä sen demareiden säästölistan erityisesti. Se on tähän mennessä piilotettu. [Välihuutoja vasemmalta — Pia Viitanen: Haluaisimme nähdä, pääministeri, teidän listanne!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt jatkamme debattia, ja muut ministerit saavat hetken kuluttua sitten mahdollisuuden vastata tai kommentoida keskustelua. Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

15.49 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! OECD:n mukaan tyydyttämätöntä hoidon tarpeeseen vastaamista on Euroopan maista eniten Suomella. Pääministeri äsken väitti, että on parannettu hoitopääsyä, mutta Suomella on Kreikan ohella eniten tyydyttämätöntä hoidon tarvetta. Te, hallitus, ette ole asian suhteen tehneet mitään. Päinvastoin heti alkuun romutitte soteuudistuksen yhden parhaan elementin eli hoitotakuun. Pidensitte sitä kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen. Oletteko nyt valmiita myöntämään tämän virheen ja aloittamaan valmistelun siitä, että hoitopääsyä parannetaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

15.50 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vain oikeistolainen kehottaa ajattelemaan positiivisesti tai keskustelemaan rakentavasti, kun samaan aikaan istuu hallituksessa, joka leikkaa pienituloisilta, leikkaa koulutuksesta, leikkaa sote-palveluista ja ajaa läpi ennennäkemättömän rasistisen maahanmuuttopolitiikan ja siihen liittyvät lakiesitykset. En luule, että pienituloisia lohduttavat lainkaan edustaja Anderssonin kehotukset kerta toisensa jälkeen täällä salissa, [Otto Andersson pyytää vastauspuheenvuoroa] että keskustellaan rakentavasti. Se itse asiassa peittää alleen sen, mitä te politiikalla tässä maassa aiheutatte, kun teidän päätöksenne ansiosta tähän maahan syntyy 30 000 uutta köyhää lasta. Ja kaikkein kurjinta teidän politiikkanne on nuorten ihmisten näkökulmasta. Muutaman viikon päästä julkaistaan tutkimusraportti, joka tuo esille, että nuorten tulevaisuudenusko on romahtanut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

15.51 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme kasvua, ja kaikki tietävät, että kasvu on kytköksissä vahvasti osaamiseen. Me tiedämme myös, että meillä on vakavia puutteita osaamisessa ja koulutuksessa. Pisa-tulosten mukaan erittäin hyvin suoriutuneiden määrä on vähentynyt, ja samanaikaisesti myös heikosti suoriutuneiden määrä on kasvanut. Tiedämme, että peruskoulu on se pohja, jolle tämän kaiken pitäisi rakentua, ja siksi perusopetuksen vahvistaminen ja sen kuntoon saattaminen on aivan ykkösasia.

Peruskoulutuksesta siirrytään toiselle asteelle, ja nyt tullaan siihen, mikä on minusta nyt oikein fataalia tulevien työmarkkinoiden ja ammattilaisten saatavuuden kannalta. Koulutustason nosto pitää voida tehdä niin, että 2030 meillä on vähintään 50 prosenttia korkeakoulutuksen saanut, mutta ammatillisen koulutuksen heikko tila ja puutteet siellä estävät nyt pääsyä ammattikorkeakoulutukseen monille nuorille, koska heidän osaamisensa ei riitä. Kysyn nyt opetusministeriltä: [Puhemies koputtaa] miten ammatillista koulutusta tullaan vahvistamaan niin, että tämä koulutuksen tason nosto aidosti tulee tapahtumaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

15.52 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos pääministerille hyvästä puheenvuorosta, siitä on hyvä jatkaa. Vaikka maailmalla myllertää, yksi asia ei muutu, ja se on se, että Suomi pärjää vain korkealla osaamisella. Meidän tärkein tavoitteemme on se, että jokainen lapsi saa peruskoulusta tiedot ja taidot, jotka kantavat toiselle asteelle ja sieltä tavoittelemaan unelmia. Siksi me tässä vaikeassa taloustilanteessa arvovalintana vahvistamme peruskoulua 200 miljoonalla eurolla. Myös peruskoulun tulevaisuustyö on vauhdissa, ja se on tärkeä osa hallituksen ohjelmaa. Nyt tulevaisuusvisio on valmis, ja ihan pian valmistuu raportti, jossa tehdään lisäehdotuksia oppimistulosten parantamiseksi. Niitä toimenpide-esityksiä on tärkeää tämän hallituksen ja myös tulevan hallituksen viedä eteenpäin.

Kännykkäkielto on kouluissa tehty. Se näkyy erittäin myönteisesti. Kiitosta ansaitsee erityisesti myös pääministeri Orpon käynnistämä selvitys sosiaalisen median rajoituksista.

Olen jättänyt keskustelualoitteen siitä, että me yhdessä keskustelisimme eduskunnassa digirauhan turvaamisesta lapsille, ja toivon, että tämä keskustelu voidaan käydä. [Puhemies koputtaa] Mielestäni lasten suojeleminen sosiaalisen median haitoilta on välttämätöntä. [Puhemies koputtaa] On tärkeää, että me ymmärrämme, että lapsuus on sellainen aika, jolla on merkitystä koko elämälle ja yhteiskunnalle. [Puhemies koputtaa] Siksi meidän on yhdessä pidettävä lapset politiikan keskiössä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Sarkomaa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.54 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten tämänkin keskustelun aikana ja eilisen välikysymyskeskustelun aikana on tullut täysin selväksi, meidän pitää tulevalle vaalikaudella sopeuttaa noin 8—10 miljardia euroa. Jokainen järkevä ihminen tietää sen, että sellaista verokertymää emme pysty hankkimaan äkkiä.

Yksi asia on jäänyt näistä keskusteluista täysin ulos, kukaan ei ole uskaltanut puhua siitä: milloin me oikaisemme nämä väärät päästökauppaluvut, jotka tappavat tätä maata. Luin tänä päivänä Iltalehden otsikon, jossa muuan vanha ihminen itkee. Niitä on satoja, jotka ovat soittaneet sähköyhtiöön, että he joutuvat talostaan lähtemään, kun sähkö maksaa niin älyttömän paljon. On mennyt taloja pakkohuutokauppaan, kun ei pysty sähkölaskuja maksamaan. Me olemme tehneet itse älyttömillä päätöksillä, näillä väärillä luvuilla, ja entinen ilmastohumppaja, mikä professori hän olikaan, Markku Ollikainen, oli ensimmäinen, joka vaati kahdeksan miljardin ostoja ulkomailta päästöoikeuksia. Seppälä vaatii viittä miljardia. Luvut ovat aivan väriä. Suomi on hiilineutraali maa ja ennen kaikkea niin, että 0,6 promillea on Suomen osuus maailman ilmastopäästöistä, ja te vaaditte näitä valtavia miljardimääriä rahaa ihan turhaan. [Puhemies koputtaa] Lopetetaan tällainen rahan tuhlaus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

15.55 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olisin kohdistanut kysymyksen arvoisalle puolustusministerille, mutta tässä tapauksessa kohdistan kaikesta vastaavalle pääministerille kysymyksen: Suomen turvallisuus lienee tässä salissa kaikille päivänselvä asia, mutta mistä ihmeestä kumpuavat tänä päivänä nämä tällaiset jatkuvat arvostelut, että Suomen pitäisi perua F-35-hankinnat, pitäisi venyttää korvettien hankintaa ynnä muuta, ei saisi myydä Saksaan panssariajoneuvoja? Onko tämä, arvon pääministeri,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

jostakin idästä tulevaa vaikuttamisyritystä, vai mistä syystä koetetaan koko ajan heikentää sitä, että Suomi ja suomalaiset pitäisivät omasta turvallisuudestaan huolta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.56 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Pääministeri Orpo peräänkuulutti yritystukien listaa nähtäväkseen. Ymmärrän, että kysymyksenne oli osoitettu ensisijaisesti sosiaalidemokraattiselle eduskuntaryhmälle, mutta jos sallitte, niin voin yrittää omalta osaltani siihen vastata. Vihreät on esittänyt vaihtoehtobudjetissaan yritystuki yritystuella ja euro eurolta listan, mistä yritystuista me leikkaisimme, ja vaikka vaihtoehtobudjetissa tarkastellaan aina vain sitä seuraavaa budjettivuotta, niin sen ohella olen itse moneen otteeseen luetellut pitkän liudan yritystukia, joista voitaisiin hyvinkin lähteä karsimaan.

No, sitten on tietysti hyvä tunnustaa se, että kun puhutaan sen mittakaavan sopeutustarpeesta, joka nyt tässä parlamentaarisisessakin työryhmässä on yhtä puoluetta vaille yhdessä suuruusluokaltaan sovittu, niin pelkillä yritystuillahan sitä summaa ei tietenkään saada kasaan. Mutta kun ollaan tilanteessa, jossa suomalaisten perusturvasta ja palveluista on leikattu niinkin ankarasti, niin siinä valintatilanteessa kyllä aloittaisin niistä yritystuista. Vaikka yritystuilla on hyötyjä, ne ovat kuitenkin vähemmän välttämättömiä kuin suomalaisten perusturva ja palvelut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Bergqvist, varsågod.

15.57 Sandra Bergqvist r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Suurin osa nuorista voi hyvin, ja se on tietysti erinomainen asia, mutta tiedetään myös, että merkittävä osa nuorista kärsii erilaisista asioista. Esimerkiksi fyysisesti voi olla aika huonossa kunnossa, ja sitten on tämä psyykkinen hyvinvointi: tiedetään, että on päihderiippuvuutta, ja sitten myös itsemurhia valitettavasti on aivan liian paljon.

Tällä hetkellä puhutaan tosi paljon myös puolustuksesta, ja tietysti se on hyvä asia, mutta yhtä tärkeää olisi keskustella myös niistä, jotka ylläpitävät meidän puolustusta, siis meidän nuorista. Sen takia, arvoisa puhemies, meidän pitäisi satsata enemmän nuoriin esimerkiksi näillä matalan kynnyksen palveluilla. Meidän pitäisi lisätä turvallisten aikuisten läsnäoloa heidän elämässään. Kokonaiskoulupäivästä ollaan puhuttu, se voisi olla yksi asia. Kysyn vielä: voidaanko kevään aikana tehdä nuorille tärkeitä päätöksiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

15.58 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Suomen riippuvuus Yhdysvalloista on vahvistunut Nato- ja DCA-ratkaisujen myötä. Kuitenkin vasta tänä talvena on havahduttu poliittisen, sotilaallisen ja teknologisen riippuvuuden vakaviin ongelmiin: F-35-hävittäjät, murtajien sotilaskäyttö, ohjelmistot — lista on pitkä.

Pääministeri Orpo, olette useissa lausunnoissanne käytännössä väittänyt, että Yhdysvaltain ydinase takaisi Suomen turvallisuuden. Olette jopa pitänyt perusteltuna vähintäänkin ydinaseiden kauttakulun sallimista Suomessa. Nyt laki sen kieltää, mutta sallimista selvitetään sotilasräjähdeitä koskevan lainvalmistelun yhteydessä. Työryhmän toimikausi päättyy kesällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Euroopassa itsenäinen ydinase on vain Britannialla ja etenkin Ranskalla. Nyt presidentit Macron ja Stubb tapasivat maanantaina Pariisissa. Keskusteltiin Ranskan kanssa ydinaseyhteistyöstä? Ruotsi nimittäin on keskustellut Ranskan kanssa Ranskan ydinaseen eurooppalaistamisesta. Pääministeri Orpo, käykö Suomi Ranskan kanssa [Puhemies koputtaa] vastaavnlaisia keskusteluja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten vastauspuheenvuoroja ministereille Adlercreutz, Rydman, Meri, tässä järjestyksessä kukin kaksi minuuttia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä. — Ja vielä ministeri Multala jonon jatkoksi.

16.00 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ensinnäkin: edustaja Honkasalo kritisoi sitä, että edustaja Andersson kehotti rakentamaan puheeseen. En voi millään yhtyä tähän kritiikkiin. [Veronika Honkasalo: Kannattaa kuunnella!] Minä koen, että erityisesti silloin, kun puhutaan vakavista asioista, vakavista haasteista, meidän velvollisuus on puhua rakentavasti. Se on ainoa tapa, millä voidaan päästä asioissa eteenpäin.

Koulutuksesta: edustaja Haatainen kysyi koulutustason nostamisesta. Keskeinen osa si tähän on tietenkin se, että varmistetaan, että aina löytyy polku eteenpäin niin ammatillisen kuin lukiopolunkin kautta. Itse asiassa tässä suhteessa tilanne paranee koko ajan. Se prosentuaalinen osuus ammatillisen koulutuksen käynneistä, joka etenee korkeammalle asteelle, kasvaa koko ajan. Vaikka meillä on haasteita ja vaikka niihin pyritään tarttumaan, niin tilanne on itse asiassa paranemaan päin. Toivon, kun tukea nyt parannetaan ammatillisessa koulutuksessa, kun rahoitusmalli on uudistettu nimenomaan niin, että jatko-opinnoista palkitaan, työllistymisestä palkitaan, kun yritysyhteistyötä vahvistetaan, että tilanne paranee vielä tulevaisuudessa.

Tässä on hyvin nostettu esille myös lukuisat panostukset peruskouluun: oppimisen tuki, kännyköiden poisto, lisätunnit. Osaamistakuu on tässä keskeinen seuraava askel. Tiedetään, että samalla osaamisella arvosana voi hyvinkin heittää kahden numeron verran koulusta riippuen. Sehän ei ole yhdenmukaista, se ei ole tasa-arvoista, ja se luo ongelmia silloin, kun saa vaikka vitosen osaamatta tarpeeksi. Yhtenäistämällä ja yksinkertaistamalla arviointia pyrimme tähän tarttumaan, ja se mahdollistaa myöskin tuen antamisen oikea-aikaisesti silloin, kun sille todellakin on tarvetta.

Keskeisiä siirtymäkohtia ovat toisen ja kolmannen luokan siirtymä ja sitten siirtymä yläasteelta lukioon. Opseja uudistetaan tätä varten. Esitys tulee eduskuntaan tämän kevään aikana, ja se astuu voimaan, sikäli kuin eduskunta sen hyväksyy, ensi vuoden syksyllä. Pidän tätä hyvinkin merkittävänä asiana, ja siitä on tullut laajaa kiitosta opettajakunnalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi ministeri Rydman, kaksi minuuttia.

16.02 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun väestö ikääntyy, niin hoivatarpeet kasvavat, ja tämä näkyy myös siinä, että hallitus on halki tämän hallituskauden lisännyt sosiaali- ja terveysmenoja miljardiluokassa, siis tuhansia miljoonia euroja. Näin sen pitää ollakin, mutta samaan aikaan on syytä ymmärtää se, että meillä on myöskin vakava julkisen talouden tasapainohaaste. Ja kun julkisista menoista leijonanosa menee sosiaali- ja terveysmenoihin, niin silloin on tietystikin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

ymmärrettävää, että meidän on kyettävä hillitsemään sitä kustannustason nousua, joka väistämättä edessämme on väestön ikääntyessä ja hoivatarpeen kasvaessa. [Aino-Kaisa Pekonen: Eli leikataan!] Silloin tietysti on katsottava sitä, millä tavoin voimme tehdä palveluita tehokkaammiksi, millä tavoin voimme tehdä sellaisia toimenpiteitä... [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] — Kuunnelkaa, edustaja Pekonen, sen sijaan, että huudatte päälle, niin voisitte ehkä saada paremmin vastauksia myöskin. [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] — Ja te jatkatte huutamista. No, minä jatkan sitten puhumista. — Silloin meidän tietysti täytyy katsoa, että kun suurin osa eduskuntapuolueista on kuitenkin sitoutunut, tänäänkin, velkajarruun siten, että pyritään hillitsemään menokasvua ja pidetään valtiontaloudesta huoli, niin samaan aikaan, kun joka tapauksessa menot sotepuolella lisääntyvät, pyrimme tekemään asioita tehokkaammin.

Sitten, mitä tulee siihen sosiaalihuollon puoleen, edustaja Mattila taisi kysyä suunnitteen niin, että mitä myönteisiä uutisia on tiedossa kehysriiheen. Ainakin yhtenä myönteisenä uskallan ennakoida, että ainakin osa siitä sopeutuspaineesta, mikä meillä on, pystytään tekemään prosesseja tehostamalla, hallinnollisia päällekkäisyyksiä purkamalla ja siten lievittämällä sitä painetta, mitä sisältöön on sitten ehkä palveluiden osalta joiltakin osin tehtävä.

Samaan aikaan myönteisenä uutisena on se, että tämä hallitushan uudistaa lastensuojelulain kokonaisuudessaan. Ensimmäinen vaihe siitä on täällä eduskunnassa jo käsiteltävänä ja seuraavat vaiheet ovat tulossa. Tämä uudistus on saanut aika laajasti parlamentaarista kiitosta. Ja jos onnistumme siinä lastensuojelun puolella paremmin kuin tähän asti tässä maassa on onnistuttu, se luonnollisestikin vähentää painetta myöskin sitten palveluissa, joita tarvitaan sinne jälkihuollon puolelle. Toivon, että tällaisia myönteisiä uutisia myöskin palveluiden laadullisessa paranemisessa siellä, missä niitä kaikkein eniten tarvitaan, pystytään toteuttamaan myös näissä olosuhteissa, joissa taloudellinen raami on tiukka.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Meri, kaksi minuuttia.

16.05 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä arvosteltiin hallituksen sisäisen turvallisuuden politiikkaa, muun muassa maahanmuuttopolitiikkaa, ja ministeri Rantanen ei ole paikalla. Meidän kasvava maahanmuutto on aiheuttanut meille myös sisäisen turvallisuuden ongelmia, mikä näkyy myös meidän vankiloissamme. Ennusteiden mukaan lähivuosina meillä saattaa olla jo yli puolet ulkomaalaisia vankeja, ja siksi on äärettömän tärkeätä, että meillä on hillitty ja hallittu maahanmuutto sekä tehokas karkottaminen silloin kun syyllistytään rikoksiin. Tämä on meidän jokaisen etu, että meillä käytetään rahat meidän kansalaisten turvallisuuteen. Täällä on hyvä olla, ja jos et ole täällä kunnolla, niin poistu täältä.

Toki panostamme myös siihen, että kansalaisuudesta riippumatta rangaistukset ankaroituvat, mitä vakavammasta rikoksesta on kyse.

Täällä tuotiin esille erityisesti tämä varmuusvankeus, joka itse asiassa taitaa olla tämän viikon valtioneuvoston istunnossa. Sitten se tulee eduskuntaan, ja se on historiallinen muutos Suomessa. Me vihdoinkin saamme ne arviolta 10—15 henkilöä, jotka ovat vakava vaara toisten hengelle ja terveydelle, pidettyä lukkojen takana. Nyt olemme olleet voimattomia tämän asian edessä, ja nekin asiantuntijat, jotka olivat silloin kun meillä pakkolaitosjärjestelmä poistui, muun muassa professori Utriainen, ovat kertoneet, että se ei ollut hyvä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

päätös. Vihdoinkin tämä hallitus tuo historiallisen uudistuksen, sellaisen, joka on jo oikeusvaltioissa Norjassa ja Tanskassa, koska kansalaisia pitää suojella.

Tämä hallitus on tehnyt oikeusministeriön ja sisäministeriön hallinnonalalle pienempiä säästötavoitteita juuri sen takia, että me halutaan panostaa oikeusvaltioon, turvallisuuteen ja siihen, että on riittävät resurssit. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Multala, kaksi minuuttia.

16.07 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Muutama kommentti esitettyihin huoliin tai näkökulmiin. — Hallitus tuo tänäkin keväänä tänne eduskuntaan merkittäviä lakipaketteja, joilla sujuvoitetaan maankäyttöä ja luvitusta. Kaksi esimerkkiä:

Alueidenkäyttölaki, jossa mahdollistetaan sujuvampi kaavoittaminen. Täällä sitä toki kritisoitiin lähinnä tuulivoiman osalta, ja siinäkin ajatuksena tietenkin on, että kun näille tuulivoimahankkeille, jotka ovat kannattavia ja yleensä sijoittuvat monen kunnan alueelle, kannattaa maakuntakaavoituksella osoittaa paikka, jolloin vaikutukset tulevat arvioitua nimenomaan laajemmalla alueella, monen kunnan alueella, ja asukkaita kuultua, niin tällöin, kun tällainen tuulivoimahanke asettuu maakuntakaavan alueelle, siellä ei ole lainkaan etäisyyssääntelyä. Se kannustaa myös siihen, että näitä hankkeita kannattaa sijoittaa sinne, missä on esimerkiksi paljon kysyntää, kuten vaikkapa teollisuutta. Eli tämä nimenomaan ohjaa nyt sinne, missä sitä rakentamista jo valmiiksi on. Eli tämä oli ehdottomasti varmaankin vain väärinkäsitys. Muuten siellä on paljon hyvää: Esimerkiksi yleiskaavan ja asemakaavan päivittäminen samaan aikaan on mahdollista, ja se sujuvoittaa ja nopeuttaa kaavoitusta parhaimmillaan jopa yli vuoden, kun tällaisia päivityksiä voidaan tehdä samalla prosessilla. Tuodaan myös muun muassa maanomistajan aloiteoikeus lakiin, ja niin edelleen.

Sen lisäksi ydinenergialaki tulee tänne nyt keväällä käsiteltäväksi. Se on merkittävä uudistus ja sujuvoittaa meidän ydinenergialuvitusprosessia, yhtään kuitenkaan turvallisuudesta tinkimättä. Uskon, että tämä sali tulee suhtautumaan tähän lakiesitykseen hyvinkin positiivisesti.

Sitten vastauksena myös vihreille: luonnonsuojelulain muutos, jolla pyritään vauhdittamaan luonnonarvomarkkinoiden syntymistä Suomeen, millä saataisiin myös yksityistä rahoitusta luonnonsuojeluun.

Sen lisäksi vielä totean täällä, että toivon, että tämä edustaja Hoskosen linja ei ole keskustan linja, sillä päästökauppajärjestelmä nimenomaan on se, [Hannu Hoskonen: Väärät luvut, hyvänen aika!] joka ohjaa meillä Suomessa investointeja ja antaa ennakoitavan investointiympäristön koko Euroopassa sille, että investointeja kannattaa nimenomaan tehdä vähäpäästöisempiin teknologioihin. Tämä on keskeinen Suomen kilpailuetu myös kansainvälisillä markkinoilla. [Hannu Hoskonen: Minähän pyysin oikaisemaan väärät luvut!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Grahn-Laasonen, kaksi minuuttia.

16.09 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP, te olette koko kauden vastustaneet käytännössä joka ainoa säästöä, ja nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

te vaaditte täällä lisää. Sanotte, että emme ole säästäneet tarpeeksi, kantaneet riittävästi vastuuta, ja samalla sanotte samassa puheessa, että on säästetty liikaa. Tästä linjasta ei saa mitään selvää, se on täysin... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu — Eduskunnasta: Onneksi hallituksen linjasta saakin niin pirun hyvin selvää!]

Tästä teidän niin sanotusta säästölistasta pari nostoa vielä valtiovarainministeri Purran ja pääministerin puheiden päälle. Kerrotte säästävänne kotihoidon tuesta, mutta tosiasia kuitenkin on — ja tämän voi valtiovarainministeriöstä tarkistaa — että se ei ole säästö. Jos kotihoidon tuen tasoa leikataan tai sitä etuutta leikataan, niin se lisää varhaiskasvatuksen menoja enemmän, eli se on plusmerkkinen uudistus. Se ei ole säästö, se on lisämenoja valtiolle. Siinä uudistuksessa voisi olla paljon järkeä tasa-arvon ja naisten työllisyyden kannalta, mutta säästö se ei ole, joten se ei sovi säästölistaan.

Toinen epäuskottavuus liittyy Kela-korvauksiin. Kela-korvauksia hallitus on tällä kaudella lisännyt määräaikaisesti. Se ei ole mikään pysyvä säästö perua niitä. Ne ovat määräaikaista omaisuuden myyntituloista tulleita panostuksia, joilla on rahoitettu muun muassa naisten terveyttä, gynekologikäyntejä, joiden puolesta SDP on äänestänyt. Välillä aina aika ajoin puolesta, vaalien alla puolesta, ja sitten suurimman osan ajasta te kuitenkin kritisointe näitä, ja nyt ne ovat taas leikkurissa. Samoin näistä Kela-korvauksista on rahoitettu lapsettomuushoitojen laajennusta, Kela-korvausten palauttamista lapsettomuudesta kärsiville. Marinin hallituksen jäljiltä leikattiin nolliin, tämä hallitus palautti ja korotti. Tuonut paljon toivoa lasta toivoville. Samoin tästä on rahoitettu suun terveydenhuoltoa, fysioterapian Kela-korvauskäyntejä. Nämä palvelut menevät ihmisille, jotka näitä tarvitsevat. [Aino-Kaisa Pekonen: Mutta ei kaikille ihmisille!] 65 vuotta täyttäneiden Kela-korvauskokeiluun, kymmeniätuhansia käyntejä on jo korvattu. Se on 65 vuotta täyttäneille nopeaa hoitoonpääsyä, juuri sitä, mitä täällä peräänkuulutettiin: pääsee nopeammin hoitoon, ”niin kuin ennen vanhaan”, palaute kuuluu. 65 vuotta täyttäneet käyttäjät ovat olleet erittäin tyytyväisiä. Eikä tämä ole millään tavalla hyvinvointialueilta tai siitä julkisesta palveluvalikoimasta pois vaan sen päälle, lisää. Miten tällaista esitystä voi vastustaa, 65 vuotta täyttäneiden hoitoonpääsyn parantamista? En ymmärrä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten vielä ministeri Talvitie. — Kuunnellaan kaikessa rauhassa, ja voimasanat eivät kuulu tähän saliin. Pyrkikää niitä välttämään. — Sitten Talvitie.

16.12 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Haatainen puhui koulutustason nostosta, ja muutamat muutkin edustajat viittasivat koulutuksen asioihin. Erityisesti tämä meidän osaamis- ja koulutustason nosto: Me olemme käyneet sitä dataa läpi viimeisten vuosien ajalta, ja se, että pelkkiä aloituspaikkoja on lisätty — edellisellä hallituskaudella niitä lisättiin 10 500 — ei ole nostanut meidän koulutustasoa, osaamistasoa, vaan koulutus on kasaantunut. Syksyllä 23 joka neljäs korkeakoulussa aloittanut oli sellainen, jolla oli jo toinen tutkinto tai kaksikin tutkintoa tai toinen opiskelupaikka jo aktiivisena. Sen takia me ollaan edelleen lisätty aloituspaikkoja näille pullonkaula-aloille, muun muassa sotealalle, lääketieteelliseen, eläinlääketieteelliseen. Tällä hetkellä on korkeakouluilla haku näille kasvun aloille.

Nämä ovat yksiä keinoja, ja senpä takia tarvitsemme pari muuta keinoa. Uusista keinoista tänä vuonna on tulossa opintosetelikokeilu: kolmivuotinen kokeilu, jossa ne toisen as-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

teen opiskelijat, jotka valmistuvat toiselta asteelta tänä keväänä, pystyisivät saamaan, jos he eivät saa korkeakoulupaikkaa, opintosetelin vuodeksi. Tämä on tarkoitus antaa eduskunnalle loppukevästä. Se aukaisisi meidän korkeakoulupaikkoja nuorille ja erityisesti niille, jotka eivät ole päässeet sisään heti suoraan lukioista tai ammatillisesta koulutuksesta, ja sitä kautta pystyisimme nostamaan koulutustasoa.

Lisäksi on myöskin tämän vuoden aikana tavoite viime vuoden kehys- ja kasvuriihen päätöksiin pohjautuen tuoda eduskunnalle esitys siitä, että avoimen kautta on mahdollista korkeakoulututkinto suorittaa. Se on toki maksullinen tutkinto, ja se on enemmän sitten sellaisille henkilöille, joilla on jo toinen tutkinto alla ja joiden työelämäasema on sellainen, että he pystyvät myöskin koulutuksesta maksamaan. Samalla kuitenkin pidämme tosi tärkeänä ja siitä asiasta kiinni, että yhteiskunta tarjoaa jokaiselle nuorelle maksuttoman korkeakoulututkinnon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Sitten jatketaan debattia. Sieltä edustaja Pekonen saa ensimmäisen vastauspuheenvuoron, ja sitten Räsänen, Joona.

16.15 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rydman, täytyy todeta, että vanhustenhuolto on ollut kyllä aikamoinen puheenaihe tässä viimeisinä viikkoina. Kolmen viikon aikana on uutisoitu neljä hoivakotikuolemaa, joissa taustalla on ollut tapaturma tai onnettomuus, ja minä toivon, että näihin suhtaudutaan vakavasti.

En nyt mitenkään halua uskoa, että siellä hoitolaitoksissa hoitajat suhtautuisivat välinpitämättömästi vanhuksiin, joita he ovat hoitamassa, vaan kyseessä on resurssipula, ja se resurssipula on teidän hallituksenne aiheuttamaa. Te olette kahteen kertaan heikentäneet hoitajamitoitusta, minkä myötä hoitajia on vähennetty hoitolaitoksissa. Nyt teidän aikomuksenne on korvata teknologialla — haluan todeta vielä: korvata teknologialla — noin 800 hoitajaa nimenomaan vanhustenhoitolaitoksissa. Ministeri Rydman: miten te voitte kuvitella, että tähän on varaa, kun hoitajat tekevät jo tällä hetkellä työtä erittäin raskaissa ja vaativissa työoloissa entistä huonokuntoisempien vanhusten kanssa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi Räsänen, Joona.

16.16 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu tästä talouden kuvasta myös tuleville vuosille, mutta yksi asia on jäänyt siinä vähän hämärän peittoon, kun mietitään, minkäs takia se taakka on niin iso siellä tulevaisuudessa. Puolustusmenot kyllä kasvavat, korkomenot kyllä kasvavat, mutta mikäs muu sitä selittää? Olisiko kyseessä se, että tämän hallituksen päätöksistä vain noin puolet ovat realisoitumassa?

Nyt kun täällä kysytään, että näin huono tilanne on käymässä, voisitteko te teidän leiviskänne hoitaa, jotta tämä tilanne ei nyt ainakaan pahentuisi tässä teidän viimeisenä vuotena, niin kyllä keksitään kaikennäköisiä perusteita, että ei voi mitään tehdä. Paras oli tämä valtiovarainministeri, joka meni siis sen taakse, että kun meidän hävittäjähankinnat kirjautuvat nyt kansantalouden kirjanpitoon eri tavalla kuin on ajateltu, niin tätä hyödyntämällä te sysäätte kaikki päätökset tulevalle hallitukselle. Onko niin, että kun tämä hallitus aina syytti, että viime hallitus ei tehnyt yhtään mitään ja pahensi vain tilannetta, niin nyt turvaudu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

taan siellä ensimmäisenä tähän korttiin? Kyllähän menee jo aivan naurettavuuden puolelle tämä politiikanteko täällä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja pääministeri Orpo haluaa tässä vaiheessa heti kommentoida. — Olkaa hyvä.

16.17 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Reipasta retoriikkaa taas, [Aino-Kaisa Pekonen: Ei kun faktaa!] mutta tosiasiahan on siis se, että me säästämme koko ajan. Tämän vuoden budjetissa säästetään miljardiluokassa ja ensi vuoden budjetissa tullaan säästämään miljardiluokassa. — Me teemme koko ajan, edustaja Räsänen, niitä säästöjä, joita te vastustatte. — Eli siis meidän sopeutusohjelmamme on kesken. Sitä pannaan toimeen. Me tehdään lisää uudistuksia.

Ja vielä senkin haluan korjata, että kun olen sanonut, että suuret päätökset on tehty — viittaa niihin, mitkä ovat olleet hallitusohjelmassa, ne suuret uudistukset — niin se ei tarkoita sitä, ettemmekö me enää toimisi, ettemmekö tekisi lisää. Me valmistaudumme kehysriiheen, ja me tullaan tekemään lisää toimia, mitä vaaditaan talouden tasapainottamiseksi, mitä tarvitaan työllisyyden parantamiseksi, työttömien auttamiseksi ja kasvun aikaansaamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään seuraavaan — edustaja Limnell — ja seuraava on Siponen.

16.19 Jarno Limnell kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri puhui avauspuheenvuorossaan sisusta, ja kun katsoo tämän vuoden maailmanpolitiikkaa, tämän hetken tilanteita, niin kyllä me sisua tarvitaan. Oikeastaan meillä on tilanne, jossa yllätyksiä on edessä, epävakautta edessä, turvallisuudesta huolehtiminen aivan ykkösasia. Voidaan olla varmoja siitä, että eivät nämä yllätykset tähän lopu. Luultavasti Venäjä tuntee meidän lainsäädännön heikkoudet paremmin kuin me itse hybridivaikuttamisen kannalta, ja siihen me tarvitaan kyllä hallituksen johdolla koko parlamentin vahvaa tukea.

Olen vähän eri mieltä edustaja Honkasalon kanssa, että tällaista toiveikkuuden ja optimismin ilmapiiriä ei saisi luoda, kun sitä juuri tarvitaan. [Veronika Honkasalo pyytää vastauspuheenvuoroa] Meillä on oikeasti todella paljon taloudessa hyviä merkkejä, ja kutsun kyllä lämpimästi kaikki halukkaat esimerkiksi Espooseen tutustumaan kvanttiteknologian, tutustumaan avaruusteknologian startupien erinomaiseen pöhinään. Sieltä kannattaa sitä optimismia hakea, koska sitä ihan oikeasti paljon on.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Siponen.

16.20 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri aloitti täällä monella sananlaskulla, ja rohkenen lisätä listaan vielä yhden: ”Ei suuret sanat suuta halkaise.” Sanakirjan mukaan tämä tarkoittaa, ettei kova lupailu tarkoita tekoja. Teiltä, pääministeri, ja hallitukselta kauden alussa kuultiin aika kovia lupailuja 100 000 uudesta työllisestä ja velkaantumisen lopettamisesta. Valitettavasti näissä olette epäonnistuneet, ja kyllä nyt ehdottomasti näitten lupausten sijaan tarvitaan tekoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Me emme tässä keskellä lähde kilpalaulantaan näistä leikkauksista vasemmiston ja oikeiston kesken. Ajattelemme, että kasvu on nimenomaan se tärkein. Keskustan kasvupäivässä eräs pitkän linjan yrittäjä taisikin todeta, että leikkaaminen on lahjattomien hommaa, kun taas uuden kasvun luominen vaatii todellista lahjakkuutta.

Viimeksi eilen me esitimme keskustassa lukuisan määrän näitä kasvutoimia yritysten, erityisesti pienten ja keski suurten yritysten, kasvun tueksi. Kysynkin pääministeriltä: oletko valmis tarttumaan näihin keskustan ehdotuksiin kasvun aikaansaamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

16.21 Riitta Kaarisalo sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin edustaja Wallinheimolle: Te kerroitte, että viime vuonna uusia yrityksiä tuli runsaasti, uusien yritysten määrä kasvoi, mutta niin kasvoi konkurssienkin määrä, 34 prosentilla. Pelkästään joulukuussa oli 360 konkurssia, 1 200 ihmistä kilometritehtaalte.

Arvoisa pääministeri, te sanoitte pontevasti, että olette pelastaneet Suomen. Kyllä tämä statement on aika irrallaan tästä todellisuudesta, millä mittarilla tahansa tätä tilannetta arvioidaan. On aivan yksiselitteisen selvää, että suunta on väärä. Teidän yksikään tavoite ei toteudu, ja perintö, jonka te jätätte, on järkyttävä. Jokaisen hallituksen on kannettava vastuunsa, hoidettava leiviskänsä, myös tämän nykyisen. Nämä laskennalliset säästöt eivät auta, laskennalliset työpaikat eivät auta. Konkretia on se, mikä merkitsee.

Ja nyt kehysriihi lähestyy. Pääministeri, jos te olette sitoutunut tähän parlamentaariseen sopuun, niin te perutte hyödyttömän ja poskettoman kalliin yhteisöveron alennuksen. Oletko te sitoutunut?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Kivelä, Mai.

16.23 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikasta on vaikea keksiä hyvää sanottavaa, mutta johdonmukaista se ainakin on ollut: johdonmukaista sosiaaliturvan rapauttamista, työntekijöitä vastaan käymistä, nuorten ja pienituloisten elämän vaikeuttamista ja köyhyyden ja jopa asunnottomuuden lisäämistä. Johdonmukaista on ollut myös ilmasto- ja ympäristöpolitiikka, jossa tarvittu toimet loistavat poissaolollaan, ja jos jotain onkin tehty, niin se on ollut huonoa luonnon kannalta. Hallituksen intressit ovat siis jossain aivan muualla kuin ihmisten ja luonnon puolustamisessa. Teidän intressinne ovat rikkaiden kestitsemisessä, eli hallitus, jos joku täällä, tekee hyvin perinteistä ja ideologista luokkapolitiikkaa.

Pääministeri, aiotteko te perua tämän rikkaiden verolahjan, vai onko teidän mielestänne kenties rikkailla liian vähän?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

16.24 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin ministeri Talvitielle kiitoksia siitä, että tämä avoimen korkeakoulun opintoseteli etenee toivottavasti jo ensi syksyksi avuksi. Säilyttäisin kuitenkin siinä tutkinnonanto-oikeuden korkeakouluilla ja yliopistoilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2026 vp

Sitten näihin sosiaalihuollon uudistusten pariin, valmistelusta tuli juuri mittavia muutosehdotuksia. Ehdotettu uudistus riskeeraa asiantuntijoiden mukaan lastensuojelun avo-
huollon. Lastensuojelulakiin olisi jäämässä vain kallis sijaishuolto, kun juuri ennaltaeh-
käisyyn pitäisi ensisijaisesti panostaa. Laskitte myös jo aikaisemmin jälkihuollon ikärajaa,
ja nyt näissä lisäsäästöehdotuksissa on ikärajan pudotus entisestään 21 tai 22 vuoteen. Oli-
sin kysynyt ministeriltä: voisivatko hallitus ja ministeri tässä kohtaa jo torpata tämän kai-
kista hauraimmilta ja haavoittuvimmilta lisäleikkaamisen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Andersson.